Anul V. No. 5 - 6 Maiu—Iunie 1937

ŞCOALA BASARABEANA

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ŞI APĂRAREA INTERESELOR INVĂŢĂTOREŞTI

Organ al Asociaţiei învăţătorilor din jud. Lăpuşna şi Municipiul Chişinău

Tolstoi şi Schopenhauer[1])

Dacă din punct de vedere material şi tehnic, secolul nostru a făcut progrese uimitoare, nu se poate afirma acelaş lucru din punct de vedere spiritual, al cărui scop îl constitue înnobilarea sufletească, trezirea umanităţii în om. Intr'adevăr, omul a reuşit să învingă natura, fără să învingă animalul dintr'însul, a cutreerat şi cercetat lumea din afara lui, fără să arunce o singură privire în lumea sa lăuntrică; a descoperit corpuri telescopice şi microscopice, fără să se descopere pe sine însuşi! Astfel se întâmplă, că, în timp ce în maşinile de tot felul, descoperite de el, ard cele mai calorifice combustibile, derivate, combinate sau sintetice, în sufletul său abia mai mocneşte focul sacru menit să-i dea căldura lăuntrică şi să-i lumineze calea spre ideal; pe când aparatele sale de radio îi oferă audiţii variate de muzică şi concerte, el rămâne surd la muzica armoniei sale interioare sau şoaptele conştiinţei, pornite din adâncurile lăuntrice ale fiinţei sale spirituale...

Disproporţia izbitoare între bogăţia realizărilor tehnice materiale din lumea externă şi sărăcia spirituală a lumii noastre lăuntrice, nepotrivirea între lumea obiectivă şi cea subiectivă, a descomplectat armonia sufletească, a complicat viaţa şi a impregnat-o cu contradicţii ce au aruncat umbrele lor între indivie şi realitate, aducând după sine o totală desorientare în viaţă. Ceva mai mult chiar, aceste umbre sau

[1]) Articolul apărut în l. franceză şi esperanto cu ocazia împlinirii a 75 ani dela moartea lui Schopenhauer. Aici apare prelucrat.

văluri – urzite din prejudecăţi, convenţionalism, ipocrizie etc. s'au suprapus în decursul secolelor şi au înfăşurat până şi lumea sa lăuntrică, înstrăinându-l de propriul său *eu*, acel eu superior, în căutarea căruia se află întreaga mişcare spirituală a omenirii din ultimul timp.

Acest dezechilibru, fără îndoială, n'ar fi avut loc, iar progresul tehnic — care la originea sa este indiferent din punct de vedere al valorii ideale şi etice, căci aceasta depinde în întregime de scopul în slujba căruia este el pus — ar fi fost de un folos mult mai mare omenirii şi ar fi favorizat incomparabil mai mult progresul spiritual, dacă în jurul său nu s'ar fi creat mentalitatea realistă (materialistă), pregătită şi susţinută în cea mai mare parte de ştiinţele pozitive, cari în tendinţa lor de a ridica realismul la rangul unei concepţii filozofice (!) cu valoare universală şi apodictică, a cărei adevăruri „absolute" şi „eterne" să constitue punctul de plecare al oricărei filozofări, – vorbind în limbajul lui Kant. — au trebuit să ia fenomenele drept „lucruri în sine", să ignoreze intenţionat realitatea lăuntrică şi să o reducă la datele „realităţii empirice", de natură periferică şi fenomenală, căutând astfel să eclipseze concepţia idealistă şi să se substitue ei prin denaturarea şi interpretarea greşită a lucrurilor. Era natural ca ideologia realistă, ideologie unilaterală, superficială şi îngustă, să imprime ritmul său specific culturii şi civilizaţiei ! Era natural ca valorile şi idealurile spirituale să fie interpretate din punct de vedere al criteriului raţionalist şi utilitarist ! Era firesc, în fine, ca această concepţie cu substrat sensualist şi intelectualist-mecanicist [1]), lipsită de cenzura spiritului, să dea frâu liber animalului din om, să îngusteze orizonturile, să scurteze vederile şi, în locul înaltelor

[1]) Realismul (materialismul), ca doctrină, rezidă pe datele simţurilor şi ale intelectului, al cărui rol este de a materializa aceste date, de a le transpune în formele sale aprioriee, într'un cuvânt, de a obiectiva „lucrul în sine" şi a-l reda conştiinţei ca „fenomen", ca „realitate empirică". Să nu se confunde, aşa dar, inteligenţa care este un fenomen fizie, o funcţiune fiziologică a creerului, un element periferic şi superficial al sufletului, — cu spiritul, „eul" superior, element etico-metafizic, care constitue esenţa lăuntrică a fiinţei umane, reprezentând tendinţa spre binele şi frumosul etic, spre înnobilare, spre umanitate, spre progres şi perfecţiune morală.

idealuri umanitare şi imperative ale iubirii, să întroneze idealurile instinctului şi urii! Nu mai puţin păgubitoare a fost influenţa acestei ideologii în domeniul social. In tendinţa ei de a dicta principii realităţilor concepţia realistă a ignorat până şi mersul firesc al desfăşurării procesului istorico-social, care evoluiază spre întronarea solidarismului, al ajutorului reciproc, împrumutându-i principiul darwiniam al luptei reciproce, principiu străin de natura umană şi valabil mai mult pe treptele inferioare ale vieţii! Era natural ca şi în acest domeniu să se nască aceleaşi raporturi falşe, aceleaşi contradicţii, aceeaşi întoarcere la canibalism social primitiv!

Că lucrurile se prezintă întocmai, ne-o probează realităţile, ale căror martori suntem zilnic. Intr'adevăr, ajunge să ne lăsăm pentru o clipă de prejudecăţi şi idei preconcepute şi să ne gândim la măcelul ce şi-l pregătesc popoarele „creştine" şi „civilizate" ale continentului nostru prin fabricarea celor mai infernale maşini de războiu şi distrugere, cari devorează bugete însutit mai mari decât acelea destinate constructivismului, instrucţiei publice şi îmbunătăţirii traiului; ajunge să ne gândim numai la exploatarea şi spolierea omului prin om, la ura, corupţia, egoismul şi ipocrizia care domină viaţa în mic şi mare, pentru a ne da seama cât de departe este omenirea de „calea largă, presărată cu flori, pe care nu s'ar mai poticni" ce i-o preconiza încă divinul Crishna, sau de timpurile când „săbiile se vor preface în pluguri", într'un cuvânt, de viaţa ideală, senină, armonică, spre care au îndrumat-o „înţelepţii tuturor timpurilor şi tuturor popoarelor". Fără îndoială, numai priveliştea roadelor nefaste ale ideologiei realiste, l-a făcut pe Briand, marele interpret al idealurilor umanitare şi susţinător al „Statelor Unite ale Europei" („Paneuropa"), să considere continentul nostru „o casă de nebuni", sau pe Indieni, în frunte cu Gandhi, să-şi dea seama că civilizaţia şi cultura noastră stă în serviciul Mamonei, a Baalului, a urii şi nu a umanităţii, a idealismului şi iubirii şi să o înfiereze ca „civilizaţie a prafului de puşcă" sau „cultură fratricidă şi canibală"!

Dacă Indienii au reuşit să-şi îndrepte paşii mai devreme pe calea idealismului—deşi au căzut în extrema opusă Euro-

penilor, aceea de a nesocoti binefacerile civilizaţiei şi a progresului tehnic—aceasta se datoreşte culturii şi conducătorilor lor spirituali,—lucru care nu s'a putut întâmpla în Europa, unde filosofia, sub masca căutării adevărului, n'a ştiut, de fapt, decât să deservească interesele bisericii şi ale politicii statului, neurmărind decât scopuri materiale. Cu atât mai distinct se reliefează, faţă de această filosofie oficială venală, puţinii căutători ai adevărului şi îndrumători ai vieţii, în fruntea cărora găsim pe A. Schopenhauer şi L. Tolstoi. Figurile lor se ridică în seninătăţi olimpice ca două piscuri, deasupra pustiului cugetării europene.

Orice spirit mare, orice mare călăuzitor şi educator al omenirii, spre calea evoluţiei şi înnobilării spirituale, a trebuit să spulbere propriile sale văluri, să se regăsească şi să se formeze mai întâi pe sine însuşi, împins fiind la aceasta, fie de însuşi realitatea, fie cel mai adesea, din cunoaşterea abstractă a adevărului. Acelaş lucru s'a întâmplat şi cu Tolstoi. Criza sufletească care l-a adus la gândul sinuciderii, s'ar fi sfârşit desigur într'un mod fatal, dacă întâmplarea nu i-ar fi adus deslegarea tuturor îndoielilor. Într'adevăr, filosofia lui Schopenhauer i-a fost o adevărată revelaţie. In scrisoarea din 30 August 1869 către amicul său A. A. Fet, traducătorul de mai târziu al lui Schopenhauer în ruseşte, Tolstoi îi scrie: „Ştii ce a fost pentru mine această vară? O admiraţie nesfârşită pentru Schopenhauer şi un şir de delicii sufleteşti, pe cari eu niciodată nu le-am cunoscut...".

Se poate afirma fără nici o rezervă, că Tolstoi a fost pus de Schopenhauer pe calea „regăsirii de sine", în aceeaşi măsură, în care, mai târziu, Gandhi a fost înfluenţat de Tolstoi. Dacă Gandhi, însă, ar fi putut să găsească aceleaşi adevăruri în domeniul filosofic al religiei sale, anume, în Upanishadele Wedelor, nu putem spune acelaş lucru şi despre Tolstoi: imboldul spre renaşterea sa sufletească se datoreşte pe deaîntregul lui Schopenhauer, căci creştinismul — singurul sprijin moral la care ar trebui să ne gândim, afară de filozofie — nu mai putea fi socotit drept un refugiu din cauza degenerării sale în rituri, dogme şi ceremonii, la care îl redusese clerul. Dacă mai târziu, Tolstoi a pătruns miezul creş-

tinismului şi a căutat să-l cureţe de cojile ceremonialului şi a manifestărilor exterioare, aceasta a putut-o face numai prin Schopenhauer — fapt pe care n'au reuşit să-l remarce biografii şi cercetătorii operilor sale etico-filosofice.

Pentru a ne da seama de locul pe care-l ocupă Tolstoi şi Schopenhauer în literatura mondială, ajunge să recunoaştem că scriitorii în general, fie ei beletrişti, literaţi sau cugetători, ar trebui împărţiţi în trei clase bine distincte.

In cazul acesta, prima clasă sau treapta cea mai de jos, ar ocupa-o armata flămândă a scriitorilor de foiletoane, articole de ziare sau reviste, de romane senzaţionale sau piese frivole de teatru etc., cari spre a deservi slăbiciunile vremii sau la comanda unui club politic, îşi pun în mişcare penele lor venale, răscolind cu preţul unei bucăţi de pâine, gusturi şi patimi ce trezesc animalul în om, sau sugerează gloatei credule idei preconcepute şi tot felul de gogoşi cu aerul cel mai grav şi multisemnificativ. In faţa lor, să ne întrebăm: în ce măsură contribue aceştia la înnobilarea neamului omenesc şi crearea unei culturi sănătoase, — acesta fiind adevăratul criteriu de apreciere al oricărui scriitor — atunci când scrisul lor este pus în serviciul meschinăriilor sau cancanurilor politico-sociale a polemicelor sterpe sau, în fine, a poetizării celor mai negative şi inferioare sentimente omeneşti? Purtând pecetea senzaţionalului, ocazionalului, comunului, banalului şi incidentalului, „adevărurile" lor, cari nu contribue decât la murdărirea şi intoxicarea sufletelor şi desorganizarea sau derutarea creerilor, au însă o existenţă foarte efemeră: de o zi în ziaristică, de câteva săptămâni în revuistică, de câteva luni în beletristică pentru a dispare în neant, asemănător meteoriţilor, după o scânteere rătăcitoare şi efemeră, sau vorbind mai prozaic, pentru a trece la maculatură. Oricum ar fi însă, trebue de remarcat că, din nefericire, tocmai nulităţile acestea, aceşti mâzgălici cari nu se pot niciodată ridica deasupra ideologiei realiste şi sunt cei mai fervenţi crainici ai ei, au de partea lor marea masă a cititorilor, creiază mentalităţi ce stăpânesc masele şi sunt monopolizatorii opiniei publice.

A doua clasă o formează *scriitorii de talent.* Aceştia îşi

pun scrisul în serviciul unei perioade mai lungi de timp, a unei epoce întregi. Ei sunt chiar, de cele mai multe ori, inspiratorii epocelor istorico-sociale, politice, literare sau artistice și creatorii diferitelor curente. Dacă scrisul lor mai poartă marca incidentalului și ocazionalului, nu vom mai întâlni la ei banalul și senzaționalul. Adevărurile și idealurile preconizate de ei, au valabilitatea și durata lungă a epocelor lor, cu dispariția cărora apun atât ele cât și gloria lor.

In fine a treia clasă o constitue *scriitorii de geniu*, „Talentul își închină creațiile timpului (epocei sale) geniul eternității".

Tocmai valabilitatea eternă a creației constitue marca geniului. Numai adevărurile geniului sunt adevăruri indestructibile, universale, valabile „pentru toate timpurile și toate popoarele". Astfel sunt creațiile lui Platon, Kant și Schopenhauer în filozofie, sau acele ale Goethe și Schakespeare în literatură. Dacă scriitorii mediocri pier cu repeziciunea stropilor din cascadă, fără să lase vre-o urmă durabilă, opera geniului trăește atât timp cât va dăinui omenirea, căci numai geniul este adevăratul vizionar și interpret al „veșnicului omenesc", numai el este educatorul și călăuzitorul omenirii spre perfecțiune, spre faza ideală a evoluției sale! Iată, așa dar, stabilită o erarhie, la baza căreia găsim gloata scriitorilor-efemeride cu adevăruri de o zi, deasupra cărora planează scriitorii de talent, creatorii idealurilor și epocelor ce durează de multe ori decenii și chiar secole, pentru ca, abia în seninătatea vârfurilor olimpice, inaccesibile vârfurilor schimbătoare ale vremii, să zărim pe creatorii geniali, marii vizionari ai tainelor vieții și căilor sale.

Dacă, astăzi, masele se bălăcesc în noroiul literaturii de senzație, dacă științele, literatura artistică, muzica și arta nu lasă urmele dorite și nu contribue la înnobilare, ceeace imprimă timpului nostru marca superficialului și a spoelii, e de vină numai cultura noastră care a lăsat educația omenirii pe seama scriitorilor și oamenilor de artă care n'au fost în stare să se debaraseze de platitudinea raționalismului și intelectualismului, sau să se ridice deasupra naturii lor inferioare animalice—instinctive și n'a favorizat înrâurirea binefăcătoare

a marilor genii [1]), apostoli ai idealismului, singurii în măsură de a fructifica raţiunea şi instinctele şi de a le da o bază şi directivă etică atât de necesară, pe care nu putem spune că o au azi.

Aceasta nu s'ar fi întâmplat desigur, dacă ideologia realistă n'ar fi îngustat orizonturile sufleteşti până într'atât, încât să *atrofieze până şi gustul firesc pentru o hrană sufletească substanţială* care ar înnobila şi cultiva. Era natural deci ca această mentalitate, *prin pervertirea gustului şi cerinţelor sufleteşti*, să dea naştere şi odraslei sale monstruoase — *snobismului* (admiraţia numai a tot ce e la modă), a cărui fantomă domină întreaga noastră viaţă artistică, culturală şi socială, biciuită îndeajuns şi de atâtea alte flagele.

Astfel stând lucrurile, să nu ne mire când auzim din gura celor mai „culţi" oameni, că Schopenhauer sau Tolstoi „nu mai sunt la modă"! Şi... de ce ne-ar mira? Poate fi „la modă" un apostol al iubirii, un filozof care a adus deslegarea tainicei enigme a vieţii şi lumii, un îndrumător al omenirii spre culmile idealului, un luminător al întunericului în care ea dibue de mii de ani; poate fi „la modă" „pustnicul din Francfurt" sau „mujicul dela Iasnaia Poliana" într'o lume a cărei hrană sufletească o constitue cancanurile triviale ale ziarelor, romanele senzaţionale, filmele de aventură sau piesele pornografice de teatru; — într'o societate care rezidă pe principiul luptei canibale pentru existenţă şi dă priveliştea macabrului „război al tuturor contra tuturor" al lui Hobbes; — într'o lume orbită de şovinism şi ură, care aleargă după

[1]) In privinţa aceasta ar fi multe de spus, căci înrâurirea marilor genii, pe lângă că n'a fost favorizată, a fost chiar intenţionat ignorată şi persecutată atât de reprezentanţii bisericii şi ai filozofiei oficiale, monopolizată de stat, cât mai ales de armata scribilor cari, în cazul că publicul ar prinde gust pentru operile serioase, se vedea în pericolul de a fi eclipsată şi de a-şi pierde bucata de pâine. Deaceea majoritatea oamenilor mari a fost descoperită—de multe ori întâmplător—abia după moarte. Tot din această cauză Giordano Bruno a ars pe rug, iar Socrate a fost nevoit să soarbă paharul de cucută. Cazul lui Schopenhauer, care timp de 40 de ani a fost ignorat de filozofii de catedră şi a fost descoperit de câţiva autodidacţi din întâmplare, deasemenea este foarte caracteristic. Un fenomen de soiul acesta îl putem observa astăzi în literatura noastră cu privire la opera literară a lui Stere, a cărei incontestabilă valoare educativă şi social-formativă se ignorează intenţionat sau se subapreciază, în timp ce în jurul unor lucrări de valoare nulă se face atâta zarvă.

himere şi fabrică tunuri, mitraliere, tancuri şi gaze pentru a omorî pe aproapele său, în fine, într'o lume setoasă de sânge şi surdă la chemările conştiinţei, care consideră drept duşman pe semenul său, pentru simplul fapt că stă dincolo de linia arhi-convenţională a hotarului, vorbeşte altă limbă şi nu se închină aceluiaş idol?

Oricum ar fi, Schopenhauer este unicul filozof în Europa, care a reuşit să ridice vălul după care stau ascunse tainele existenţei şi ale realităţii absolute, dând soluţia acelei chinuitoare probleme, pentru deslegarea căreia mintea omenească s'a frământat secole şi milenii. „Nu ştiu, continuă Tolstoi în scrisoarea sus citată, însă acum sunt convins că Schopenhauer este cel mai mare geniu al omenirii. Am încercat să-l traduc. Nu te vei alătura şi d-ta? Am putea să-l editäm împreună. Citindu-l nu pot înţelege, cum a rămas atât de puţin cunoscut? Poate fi numai o singură explicaţie, pe care el singur o repetă atât de des, că pe lume nu există decât idioţi" (sic!) Cum o ştim, Tolstoi nu şi-a schimbat părerea despre Schopenhauer toată viaţa. Portretul genialului filozof a fost unicul ornament, atârnat deasupra mesei sale de lucru.

Sunt aproape 80 de ani dela moartea lui Schopenhauer şi încă nimeni nu i-a întrecut adâncimea cugetării. Cunoscătorii doctrinelor sale metafizice fundamentale l-au proclamat „cel mai mare învăţător al omenirii" (Richard Wagner, Griesebach ş. a.) şi filozof al viitorului" (Fr eienfels—„Curentele principale ale filozofiei, sec. XX-lea"). El este singurul fiu al bătrânului nostru continent, pentru care se potrivesc de minune cuvintele sublimului poem „Lumina Asiei" al lui Edwin Arnold: „Aceasta este floarea rară depe pomul nostru omenesc, care se deschide odată în mii de ani, dar care, când se deschide, umple lumea cu mireasma înţelepciunii şi cu picăturile de miere ale iubirii". Din acest binefăcător izvor Tolstoi a sorbit din plin. Dacă Schopenhauer nu este astăzi cunoscut şi citit—nu importă! Aceasta o vor face generaţiile viitoare setoase de adevăr, emancipate de sub jugul şi ruşinea snobismului şi cu mai mult gust pentru o hrană sufletească substanţială, care se poate găsi numai în operile marilor genii, singurele în măsură de a înnobila şi duce spre perfecţiune.

N. Zberea—învăţător.

In toiul verii

E cald grozav. Şi parcă-ţi vine
Să plângi, să ţipi! Dar taci mereu...
Şi numai gândul cu suspine
Adoarme în calvarul tău.

Pe frunte ai o greutate
Ce ruşinos te ţine'n mat;
Şi-ţi primblă soarele pe spate
O grea maşină de călcat.

Ca un bolnav străin de viaţă,
Visezi că eşti cu t tul nud
Şi fugi într'una după ghiaţă
La Polul Nord şi Polul Sud.

Priveşti un om şi vezi o nulă
Acolo, unde'n zi cu nori
Gândeşte sub a lui căciulă
Un cap cu straşnic viitor.

Dar nici oglinda nu e trează;
Căci astăzi, când te uiţi în ea,
Observi o formă de sfârleză,
Lipită bine de podea.

Eşti tu sau eu — aceeaşi piesă:
Un chip ursuz, plouat, strivit;
Un chip ratat, c'un nas ce eşă
Din tot portretul umilit.

Pe faţă — urme de văpaie,
In piept — vulcanul zbuciumat,
La mâni — otgoane prea greoaie
Şi la picioare — 'nşurubat.

Ai vrea să cânţi, dar te inundă
Un şir de plâns. Ai vrea să râzi,
Şi-ţi vine-atunci un fel de ciudă.
Ai vrea să fii vioi şi dârz...

...E cald grozav. Şi-ţi spune ceaţa
Să faci un pas din cei mai trişti:
Să prinzi o muscă de pe faţă
Şi s'o omori! Dar nu te mişti...

N. Spătaru

Descoperirea precolumbiană a Americei

Nort-manii pot fi cu drept cuvânt consideraţi ca Fenicienii nordului. Sub numele de Varegi se coborîră din Scandinavia pe malurile Niprului şi ajunseră cu prinţul Igor până la Constantinopole. Din amestecul acestui neam războinic cu Slavii s'au născut Ruşii, creştinaţi prin influenţa bizantină. In apus, explorară arhipelagurile din nordul Angliei şi ajunseră pe corăbiile lor lungueţe – din care un exemplar se păstrează la muzeul din Cristiania — tocmai pe ţărmul de nord al Franţei.

In 886 asediară Parisul, iar în 911 se stabiliră definitiv în Normandia. De aici cuceriră Anglia şi spre sud întemeiară regatul celor două Sicilii (1043—1130). Acest regat cu capitala la Neapole fu anexat de Italia tocmai în 1860. Dar cel mai mare titlu de glorie pentru Normanzi, fu descoperirea lumei noua, cu cinci secole înaintea lui Columb.

Emigrarea lor maritimă urmează procesul natural de expansiune a unui popor plin de vitalitate, care deşi cu ocupaţie inferioară (pescuitul) e necontenit în căutarea unei lumi mai bune. Ca şi Fenicienii, n'aveau preocupări ştiinţifice. Astfel în 891, *Naddohr* ajunge cu tovarăşii săi pescari, pe coasta orientală a Islandei pe care o numeşte *Snaeland* (pământ plin de zăpadă). Se crede că Islanda e ultima Thule a Romanilor pe care ar fi întrevăzut-o marsiliezul Pytheas pe la anul 300 a H.

In 865, un pirat scandinav *Floki* ajunge pe coasta occidentală a Islandei pe care o numeşte Ice-Land (pământ de ghiaţă). Cea mai mare populaţie scandinavă, sătulă de tirania regelui Herald, se hotărîră de a merge în lume să-şi caute o patrie. Mândri şi întreprinzători, roiră spre Rusia şi Franţa de azi; dar parte dintr'înşii se stabiliră în Islanda depărtată. Astfel în 874 porniră numeroase familii din Trontjeim şi fundară în Islanda portul Reikjavik care deveni capitala Is-

landei peste trei ani. Timp de 60 de ani floarea populaţiei scandinave porni pe drumul pribegiei, până când această emigrare fu oprită cu amendă, căci regatul ameninţa să se despopuleze. Nu se ştie dacă Islanda avea sau nu o populaţie la venirea Normanzilor. Un secol după popularea Islandei, aceiaşi neastâmpăraţi Normanzi descopăr Groenlanda. Această descoperire se datoreşte lui *Erik cel roşu* în 984 care îi dădu acest nume suggestiv de „ţară verde" pentru a atrage pe colonişti. Dânsul pune bazele capitalei *Gardar* şi colonia aceasta prosperă timp de 4 secole.

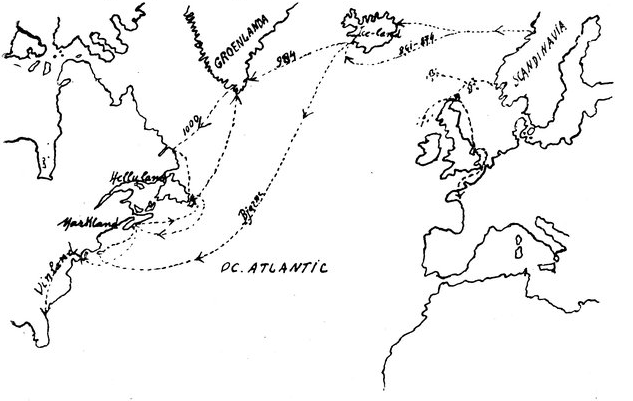

Povestirile oamenilor lui Erik care descriau Groenlanda ca o ţară muntoasă, jos verde şi cu piscuri albe de zăpadă, înflăcărară imaginaţia aventurierului *Bjarne* care pleacă din Reikjavik pe o corabie de comerţ, dar un puternic vânt de nord îl împinge timp de mai multe zile, spre sud. Când furtuna încetă şi se lumină de ziuă nu se putu nimeni orienta din cauza ceţei. Peste două ore ceaţa se risipi şi se văzură în vecinătatea unei coaste pline cu pădure verde. Constatând că lipsesc munţii, Bjarne îndreptă corabia spre nord. După 2 zile zăriră un nou pământ care prezenta acelaş aspect. După alte 3 zile ajunseră în preajma unui pământ plin de

lespezi pietroase. In sfârşit împinşi de un nou vânt violent de S-W ajunseră după alte 4 zile în Groenlanda, nu departe de Gardar.

Această lungă călătorie de explorare atinse mai întâiu insula Nantuket, apoi peninsula Noua-Scoţie şi în fine Terra-Nouă. Bjarne se întoarse după câţiva ani în Norvegia unde fu învinuit că nu avusese curiozitatea să cerceteze mai de aproape pământurile descoperite.

Atunci *Erikson* fiul lui Erik cel roşu, cumpără corabia lui Bjarne şi plecă din Groenlanda întovărăşit de 35 oameni. In curând atinse ţărmul peninsulei Labrador apoi Terra-Nouă, pe care o numi *Helluland* (ţara lespezilor) şi în urmă prin Noua-Scoţie, pe care o numi *Markland* (ţara pădurilor). Două zile după aceasta, împins de un puternic vânt de N-E ajunse în preajma insulei Long Island, la sud de capul Cod. Se afla exact pe latitudinea New-Yorkului. Un om din echipagiu aventurându-se în interiorul ţărei, găsi o mare cantitate de struguri sălbateci şi astfel ţara primi numele de *Vinland*. Acestea se petreceau la anul o mie, în anul când în Europa lumea trăia îngrozită de sfârşitul lumei, ce se anunţase într'un chip catastrofal!

Dar mai mult.

Când în primăvara viitoare Erikson se reîntoarse în Groenlanda, fratele său *Thornvald* aţâţat de frumuseţile ţinuturilor descoperite se îmbarcă la 1002 şi ajunse exact unde debarcase Erikson. Debarcară şi întemeiară o colonie care după trei ani fu exterminată de Pieile Roşii. In 1831 se găsi în Massachusets lângă Falb River, un schelet îmbrăcat într'o armură scandinavă. Anderson afirmă că acest schelet e a lui Thornvald! Celebrul chimist Berzelius analiză cuirasa şi ajunse la concluzia că e identică cu acele făurite în Europa de nord prin sec. 10. Tristul sfârşit al expediţiei lui Thornvald nu împiedecă însă pe *Torfinn* de a funda o colonie în Vinland. El se îmbarcă din Islanda în 1007 cu 151 oameni de ambele sexe. Ajuns cu bine în Vinland, intră în tratative cu indigenii, făcând cu ei comerţ de lânuri. Explorâ uscatul spre sud până în regiunea unde găsiră porumb sălbatec (Charleston din Virginia). Tradiţia vechilor triburi cucerite de spa-

nioli în Florida, face menţiune de oameni albi cari posedau arme de fier. După trei ani Torfinn părăsi ţara din cauza ostilităţilor cu indigenii. Invăţaţii islandezi (Sagas) dau amănunte complecte asupra coloniei lui Torfinn în Vinland. In curând faima Vinlandului ajunse până la Roma şi Papa Pascal II-lea trimise în 1213 un episcop cu numele Upsi ce avea jurisdicţia asupra Islandei, Groenlandei şi ţării Vinland. Torfinn ne-a lăsat însă şi o mărturie neîndoelnică a şederii sale în America. E faimoasa inscripţie săpată în stâncă în Dighton pe malul drept al râului Taunton, în Massachusets comitatul Bristol. Această inscripţie copiată în 1860 de Dr. Danforth sună astfel: Eu, Torfinn cu 151 oameni normanzi, am luat în stăpânire această ţară. Normanzii avură relaţii cu aceste colonii din lumea nouă până la mijlocul sec. 14 după care nu se mai aude nimic. Poate coloniştii au pierit în luptele cu indigenii sau se vor fi amestecat cu dânşii. *Rafu in antichitotes americanae* zice că populaţia care locuise în Vinland înainte de Columb se scoboară din vechii Europeni şi că creştinismul fusese întrodus printre indigeni cu mult înainte de 1492.

Şi acuma încă 2 cuvinte:

Columb ştia de existenţa ţării Vinland căci aflăm dintr'o scrisoare pe care a publicat-o *Washington Irving* în Columbus, că marele navigator a făcut o călătorie în Islanda în 1477 cu scopul de a aduna informaţii asupra ţinuturilor dincolo de ocean. In biografia lui Columb publicată la Veneţia în 1571 de propriul său fiu Fernand, ni se spune că Columb nu s'a mărginit numai de a vizita Islanda, dar plecă încă 3000 mile spre vest, ceeace ne face a bănui că a ajuns în Groenlanda. „De sigur că aceste informaţii căpătate dela Islandezi, l'au îmbărbătat pentru organizarea marei sale călătorii pe oceanul necunoscut" — spune Alex von Hunboldt

Dealmintrelea Columb nu plecase cu gândul de a descoperi o lume nouă. El căuta numai un drum nou comercial la Indii. Pământul pe care-l descoperi, în gândul lui era marginea de răsărit a continentului asiatic şi aşa a crezut până la moarte. In urma acestei erori, Antilele s'au numit mul timp *Indiile apusene* iar indigenii au devenit *Indieni*.

Descoperirile Normanzilor deşi făcute cu mult înaintea lui Columb rămânând fără ecou asupra destinelor lumii, adevărată glorie de a fi descoperit o lume nouă revine pe deaîntregul lui Columb. Şi pe ţărmul celălalt al Pacificului, debarcaseră îndrăzneţi corăbierii Japonezi, fără să-şi dea seama că descoperiseră o lume nouă.

Ne surprinde însă nedreptatea şi nestatornicia lucrurilor omeneşti. Dece nu s'a numit acest continent Columbia în loc de America (dela italianul Amerigo Vespugi) iar acest nume legitim să fie purtat de o republică unde lucru şi mai curios, Columb n'a călcat niciodată!

Prof. **Gh. Raşcu**

Noaptea

Noaptea, binefăcătoare, maiestoasă şi regină,
Se pogoară 'ncet pe plaiuri, tot cu fruntea sa senină
Luna o încoroneazâ c'o lumină argintie,
Iar de mantia-i regească ce-o poartă cu măreţie,
Mii de stele diamante o presară licurice,
Ingânând ziua ce vine, cu ziua care se duce.

Haina veşnică de pace şi de linişte eternă,
O îmbracă solitară purtând vise ce emană,
Mii de alte vise care, împletesc în dulce somn,
Un covor de zile bune, pentru om şi pentru domn;
Ce, stropit cu diamante presărat cu licurice,
Ingână ziua ce vine cu ziua care se duce.

Mih. Curicheru

Cum trebuie înţelese şi după ce norme să se facă definitivările şi înaintările învăţătorilor *)

Dacă ne închipuim învăţământul şi şcoala noastră primară de astăzi, cu toate problemele arzătoare, clasificate în ordinea importanţei lor, vedem că pe lângă alte probleme capitale care aşteaptă rezolvirea, este şi problema examenelor, fie pentru definitivări sau înaintări, la cari sunt supuşi membrii corpului didactic primar.

Mai ales. în ultimii câţiva ani, aceste examene, prin felul cum s'au ţinut, prin felul cum au fost date subiectele la lucrările scrise, au făcut adevărate ravagii printre învăţători, căzând peste $^3/_4$ din numărul înscrişilor. Au devenit o adevărată spaimă, răspândind numai demoralizare, atrofiere a energiilor. Ceva şi mai mult. Din elemente active, creatoare pe mulţi i-a transformat în elemente pasive.

Urmările dezastruoase ale acestor examene au determinat conducerea centrală a Asociaţiei generale să fixeze pentru As. judeţene,ca la adunările anuale să se discute şi să se propună asupra problemei: „Cum trebuie înţelese şi după ce norme să se facă definitivările şi înaintările învăţătorilor", care chestiune sunt însărcinat s'o tratez în faţa d-lor voastre.

In privinţa acestor examene, o parte din opinia publică chiar şi o bună parte din noi, sunt contra acestor examene, alegând cel mai bun mijloc pentru definitivări şi înaintări aşa zisul „automatizmul", unii sunt însă pentru, examene mai sumare, însă cel mai mare preţ să se pună pe activitatea şcolară şi extraşcolară, iar alţii, sunt pentru examene cât mai severe.

Insă, majoritatea opinează pentru examene, cari sunt în adevăr indispensabile pentru noi, deoarece până acuma cu altceva mai bun n'au putut fi înlocuite şi deaceia au rămas până ce-o fi încă cel mai bun mijloc de a stimula munca în

*) Referat prezentat Adunării generale a Asociaţiei învăţătorilor.

şcoală şi în afară de şcoală, sunt cel mai bun mijloc de a ne încuraja la o muncă şi mai productivă, sunt cel mai bun mijloc, chiar de a ne forţa să ne autocultivăm. Ca de exemplu: pentru examenele de definitivat cari sunt obligatorii, iar cele de înaintări, deşi benevole, dar pe de o parte demnitatea de om, onoarea, ambiţia, iar pe de altă parte, îmbunătăţirea situaţiei materiale atât de deplorabilă, te împing involuntar în dansul acestor examene.

Deci, fiinţarea acestor examene este binevenită precum şi scopul urmărit este ideal, însă modul cum se aplică, precum şi programul lor, nu sunt deloc adoptate realităţilor. Nu sunt o aprofundare, o îmbogăţire, o sintetizare a cunoştinţelor, ci din contra o readucere aminte a celor învăţate în şcoala normală acum 3 - 6 ani. Astfel dându-li-se mai mult un caracter de amănunte, de teorie, de memorie. Şi atunci, cine are darul acesta de a reţine bine, acela saltă în frunte la aceste examene, chiar dacă puţin a lucrat în şcoală şi în afară de şcoală, iar acel care n'are, din nefericire acest dar, chiar dacă a făcut minuni în satul lui, în şcoala lui, totuşi, este sortit a cădea de 3—4 ori la definitivat şi a rămâne înlăturat din învăţământ ca un incapabil, sau a rămâne la gradul de definitiv, dacă are norocul să-l aibă, bun toată viaţa lui cu un salar de 2500—3000 lei.

Acum, în chip firesc se naşte întrebarea. Cum a putut acest învăţător să promoveze clasele în şcoala normală anual în acei 7 - 8 ani? Cum de a fost cotat ca bun la capacitate şi acum la definitivat, care nu e altceva decât un al doilea examen de capacitate totuşi nu-l poate lua? Răspunsul este acesta: sau şcoala normală dă drumul la elemente nepregătite, sau învăţământul primar cu toate lacunele lui şi pe deasupra mizeria materială îl face pe învăţător să se tâmpească, înapoieze, sau aceste examene nu sunt adoptate realităţilor.

Dacă cercetăm amănunţit aceste cauze, apoi vedem că, dacă gravitatea vinei cade în parte şi pe primele 2 puncte, apoi cauza principală este defectoasa organizare a acestor examene.

Intr'adevăr, dacă ne-am mărgini numai la examenele de

definitivat şi înaintare din ultimii ani, reamintindu-ne subiectele, cari au fost la lucrările scrise, ca: aranjarea întregii literaturi pe genuri literare, sau analiza literară a „Mioriţei", sau „Circulaţia carbonului, azotului" etc., raportate la complexitatea nevoilor mediului în care ne sbatem, apoi lesne fiecare din noi integral s'ar putea convinge de complecta nadaptabilitate a acestora la realităţile învăţământului, la nevoile preocupărilor noastre. Ca dovadă: tot timpul stagiului îl faci pe educatorul, pe agronomul, pe sanitarul, pe lemnarul, pe cooperatorul, pe cercetătorul în domeniul educaţiei, pe comandantul de străjeri, premilitari şi numai ce nu ne preocupă şi când colo, fiind chemat la examene, poftim, îţi dau nişte teme de specialitate din literatură sau ştiinţă, cari n'au, cum se spune nici în clin, nici în mânecă, cu ceia ce a frământat mintea noastră, ca educatori în şcoală şi societate. Ne consideră ca pe nişte specialişti în literatură sau ştiinţă, scăpând din vedere cei în drept, că noi în primul rând suntem şi trebuie să rămânem educatori şi ca urmare în chip firesc, în primul rând trebuie să ne preocupe toate problemele, toate inovaţiile din domeniul educaţiei şi numai pe al doilea plan celelalte materii.

Deci, în chip firesc, lucrările scrise, socotite ca probele cele mai importante, trebuie să fie date din problemele educaţiei, ca astfel să putem studia, chiar impuşi, cât mai detailat, cât mai aprofundat tot ce este în legătură cu educaţia sub toate aspectele, cât mai bine să fie cunoscute mijloacele cele mai eficace, prin aplicarea cărora, învăţământul şi şcoala primară, să poată aduce maximum de randament.

Insă, literatura şi ştiinţa, cari prea mult ne sufocă la aceste examene, să se facă cât mai solid în şcoala normală şi dacă se mai pot admite în parte pentru definitivat, apoi pentru înaintare, nu mai au ce căuta, nici în scris, nici oral.

Prin aceasta însă, nu înseamnă că noi suntem contra unei culturi generale, care trebuie să stea la baza unei pregătiri solide a înv.. Înţelegem să ne cultivăm, suntem dornici de a căpăta cât mai multe şi mai variate cunoştinţe, dar nu înţelegem să memorăm cunoştinţe numai pentru examene,

care nu pot fi aplicate şi poate chiar netrebuincioase mediului în care funcţionăm.

Acum, d-lor colegi, dacă ne referim la normele după care se fac definitivările şi înaintările înv. apoi distingem două faze prin care trebuie să treacă candidaţii.

I-a—sunt inspecţiile speciale

La aceste inspecţii trebuie candidatul să facă dovadă că a îndeplinit în timpul stagiului cele şapte puncte cerute de art. 118, 119, 120, 121 din legea învăţământului primar. Primul art. pentru definitivat, iar restul art. pentru înaintări.

Insă dacă le-am cerceta amănunţit, punându-le în concordanţă cu realitatea, am vedea că unele din aceste condiţii sunt inaplicabile. Ca de exemplu: pentru definitivat se cere candidatului să fi predat la o şcoală cu 7 clase, iar pentru înaintări să fi predat cel puţin un an la ultimele 3 clase.

Bine, dar dacă şcoala are numai un singur înv., cum e cazul prin unele cătune, sau chiar dacă sunt doi înv., apoi să fie sortiţi a face şcoală cu 7 clase sau cu 3—4 clase? Oare e în spiritul şcoalei noui? E posibil aşa ceva?

Sau se mai cere exploatarea raţională a câmpului demonstrativ cu şcolarii, înfiinţarea de ateliere, biblioteci, care e ştiut de toată lumea că nu cad din cer şi pentru toate acestea necesită bani, pe care înv. n'au de unde să-i ia, deoarece salarul lui atât de anemic, abia dacă-i ajunge pentru existenţă

Se mai cere o frecvenţă regulată de elevi pentru definitivat, iar pentru înaintări 80% de frecvenţă din numărul înscrişilor. Dar oare de noi depinde frecvenţa regulată? Ba eu cred că aproape în întregime, depinde de multe alte cauze, în afară de voinţa noastră.

Iată, atâtea condiţii prevăzute în lege, a căror aplicare nu depinde de voinţa învăţătorului, nu cad în puterile lui.

Dar, ceia ce ne umple şi mai mult sufletul de tristeţe, e că nota dela această inspecţie specială, care reclamă atâta muncă şi atâtea sacrificii, nu se adună cu celelalte probe pentru formarea mediei g-le, care ar trebui să fie chiar predominantă în hotărîrea situaţiei candidatului, deoarece aici, în adevăr, se poate vedea munca reală, munca creatoare a

învăţătorului, nu la o examinare de 10—15 minute, care au mai mult hazardul norocului.

După aceste inspecţii, urmează a doua fază şi mai hotărîtoare şi anume examenele.

Ce greu apasă această vorbă asupra oricărui, care are de trecut prin această vamă! Ce emoţie, ce nervozitate provoacă! Câtă energie nu consumă, câtă sănătate nu se pierde cu aceste examene? Câtă umilinţă nu aduc celor căzuţi?! De ce toate acestea? Doar am trecut adolescenţa. Suntem oameni maturi! Iată motivele. Materia prevăzută la aceste examene, fie scris sau oral, aşa după cum prevede legea, este ceva nedeterminat, ceva vag.

Candidaţii nu ştiu la ce obiecte să se pregătiască mai serios, nu cunosc limita acestor materii, precum şi profesorii din comisiunea examinatoare, nu au limitat cadrul materiilor de examinare, din ce cauză, pe de-oparte, candidaţii rămân dezorientaţi, iar pe de altă parte, favorizează profesorilor de a se deda la atâtea şi atâtea atitudeni arbitrare în dauna candidaţilor.

Iată, pentru ce în chip imperios se cere întocmirea unei programe analitice amănunţite în care să se prevadă un număr oarecare de subiecte pentru definitivat, din pedagogie, nu din literatură, din care să se dea lucrarea scrisă. La fel şi pentru înaintare gr. II să se prevadă mai multe subiecte din problemele educaţiei şi din activitatea extraşcolară, din care să se fixeze de către Onor. Minister pentru cele două lucrări cerute de lege. Pentru examenul oral să se selecţioneze, să se adapteze şi să se limiteze materiile cerute de actuala lege în aşa fel, ca să fie încadrată în programă numai ceia ce este principal, general şi aplicabil la necesităţile ce ne preocupă, ca să poată astfel servi această programă, ca o adevărată călăuză candidaţilor în pregătire, iar comisia examinatoare să le poată servi ca o orientare la interogări.

Având în vedere motivele expuse, precum şi dorinţa noastră arzătoare de a vedea în aceste examene o mai multă adaptare la realităţile şcolare şi extra-şcolare, a vedea o mai justă apreciere a muncii noastre productive, dela faţa locului, a vedea o cât mai firească coordonare a cerinţelor legii cu

forţele noastre morale şi materiale de cari dispunem, cerem ca definitivările şi înaintările să se facă după normele prevăzute în actuala lege, însă cu următoarele modificări: pentru definitivat cerem:

1. Condiţiile pentru admitere cerute de art. 118 din lege să fie reduse la $^2/_3$, adică minimum să îndeplinească 5 puncte din cele 7 cerute.

2. Să se fixeze prin regulamentul legii o programă amănunţită a materiilor de examinare la oral prevăzute şi'n lege, precum şi un număr oarecare de subiecte, nu din literatură, ci die pedagodie, din care Ministerul să fixeze subiectul pentr lucrarea scrisă.

3. Probele de examinare parţiale, să nu mai fie eleminatorie şi pentru a fi declarat reuşit e suficient ca să aibă media generală 6.

4. Să aibă dreptul a se prezenta la examen de 4 ori, şi'n caz că nu reuşeşte, să nu mai fie îndepărtat din învăţământ, ci menţinut, având dreptul doar la gradaţii şi pensie.

5. Din comisiunea exam. care trebue să fie formată numai din profesori definitivi de Şcoală Normală, să facă parte şi un delegat al Asociaţiei.

* * *

Pentru înaintare la gr. II cerem:

1. La inspecţiile speciale să se admită candidaţii care îndeplinesc 5 puncte din cele prevăzute de art. 119 din lege.

2 Nici o probă să nu fie eleminatorie, însă media g-lă să fie cel puţin 7, la care neapărat trebue să se adune şi nota dela inspecţie specială, care la urmă să fie hotărîtoare.

3. Să se întocmiască programă analitică a materiilor prevăzute în lege pentru scris şi oral ca şi la definitivat, însă subiectele în scris să se dea numai din pedagogie şi din activitatea extraşcolară, înlăturându-se literatura şi ştiinţa.

4. Probele practice să se dea cu 24 ore înainte de predare.

5. Din com. examinatoare să facă parte şi un delegat al Asociaţiei.

* * *

Pentru gr. I şi superior — cerem:

1. Să se ceară notarea la inspecţie cu bine şi foarte bine, iar nu cum prevede legea, jumătate cu bine şi altă jumătate foarte bine.

2. Din condiţiile cerute de lege să se îndeplinească 2/3.

Acestea ne sunt cerinţele noastre pentru definitivat şi înaintări, care credem că sunt juste şi se cuvine ca cei în drept să le ia în considerare, deoarece aceste definitivări şi înaintări sunt absolut trebuincioase, atât înv., cât şi învăţământului. Sunt cheia, sunt suportul pe care se bazează succesul şcoalei noastre primare. Dela acestea atârnă în cea mai mare parte roadele învăţământului nostru primar. Acestea pot să tresalte, să învioreze, să regenereze puterile de muncă ale învăţătorului şi tot acestea, printr'o rea organizare, pot să-l umilească, să-l demoralizeze, să-l transforme într'un instructor rece, searbăd, c'un rol informativ, despoindu-i căldura şi dragostea faţă de misiunea lui, care numai formativ de suflete nu poate fi, aşa după cum s'a întâmplat cu rezultatul recentelor examene.

I. Nagacevschi

Pentru o psihologie a copilului

Sufletul omului matur cu sufletul copilului nu este tot una, deşi, în germene, şi unul şi altul au aceleaşi funcţiuni şi însuşiri psiho-fizice.

Copilul este o fiinţă **autonomă, biopsihică, socială şi omenească**. *Prin el familia, naţiunea, omenirea evoluiază şi se conservă.*

Copilul e pui de om în general, dar nu este pui de adult sau pui de om maiur.— Sufletul şi viaţa sa au un scop bine definit în legătură cu puterile şi nevoile lui. —El creşte om în virtutea desvoltării individuale şi-a educaţiei pe care o primeşte. Vorba D-lui Profesor Mihail Rădulescu : „prin personalităţi societatea trăeşte, prin individualităţi ea merge înainte".

Psihologia copilului — ca ştiinţă,—are o mare importanţă atât pentru pedagogie cât şi pentru educaţie. Educatorul ca şi pedagogul nu vor putea clădi nimic valabil, prin munca lor, fără cunoaşterea adâncă a sufletului de copil, pentru care ei au înalta menire a-l plămădi şi desvolta, **spre a fi om**

Ştiinţa, cultura *şi* **civilizaţia** *trebuesc a-i fi predate potrivit puterilor lui sufleteşti şi al vocaţiei sale — prin educaţie, — pentru ca el să* **crească** *om productiv şi conştient, pentrucă numai egalitatea raportului dintre ştiinţă, cultură şi civilizaţie ne poate da* **omul** *perfect, omul creator.*

Pentru întemeierea psihologiei copilului, în străinătate s'au făcut eforturi considerabile şi s'a ajuns la rezultate destul de frumoase. S'au scris opere de o deosebită valoare ştiinţifică.

S'au creiat institute de cercetare şi s'au întemeiat aşezăminte de educaţie după noile principii stabilite.

Deasemenea şi la noi, pentru **psihologia copilului** *de român, s'au făcut frumoase începuturi: Institutul de pedagogie experimentală din Cluj, condus de d-l Prof. Ghidionescu; Institutul de pedagogie din Bucureşti, condus de D-l Prof. Antonescu; cel dela Cernăuţi şi Iaşi; precum şi Societatea de Psihologie din Bucureşti a D-lui Prof. Rădulescu-Motru şi alte multiple începuturi sporadice de mare însemnătate.*

Dar numai atât nu este de-ajuns.

Metodele de cercetare ale cunoașterei sufletului de copil fiind **observația directă, anchetele și experimentul,** *cei cari au în mâinile lor acest suflet, - noi învățătorii-educatori, — trebue să ne spunem părerea noastră* **obiectivă** *și să continuăm a cerceta cu asiduitate sufletul școlarilor noștri. Fișele individuale ne sunt un prețios ajutor.*

A închega o asemenea operă de psihologie e o datorie patriotică. Dar cine oare ne-o va oferi?

Oare dacă fiecare din cei 45.000 de învățători ar studia cu tot interesul, după o fișă unică și unume întocmită în acest scop și datele să poată fi centralizate—asupra a cel puțin 2 copii— ar fi studiați 90.000 copii români, după care s'ar putea trage concluziuni prețioase; — n'am putea oare întemeia o psihologie națională a copilului?

Iată una din datoriile de viitor ale congreselor noastre pedagogice — ale căror început, il vom face cu ajutorul lui Dumnezeu anul acesta, în primele zile ale lunei lui Maiu.

Punându-ne toată nădejdea în aceste congrese anuale științifice, dela care, în primul rând așteptăm o nouă orientare a școalei poporului—pe baze științifice și moderne, chestiuni ce sunt anunțate pentru anul acesta,—așteptăm ca în viitor **psihologia copilului** *să figureze în programul anului viitor, hotărându-se de pe acum mijloacele de cercetare și modalitățile de contribuție ale fiecărui învățător.*

Experiența noastră didactică și simțul fin de cunoaștere a tuturor problemelor în legătură cu școala și copilul, sunt o garanție a deplinului succes al congresului pedagogic, unde învățătorii români vor arăta poporului și lumii întregi, maturitatea pregătirii lor și comprehenziunea sfântului ideal de care sunt încălziți în greaua dar măreața chemare de apostoli ai progresului omenirei și înălțarea națiunei românești.

La muncă, deci! Eroi ai științei pedagogice și ai culturii poporului!

Flamura muncii noastre să fâlfâe cât mai sus!

Succes!

N. Olaru

Recompense şi pedepse?

Se întâmplă adesea, şi chiar de cele mai multe ori, nedreptăţi în lumea şi zilele noastre, totuşi nu ne-am închipuit că pot atinge asemenea proporţii de depreciere, de descurajare şi jignire sufletească, pentru că oricât de negru am vedea şi orice colorit am da faptelor, ne închipuim în micimea noastră (?!) că bobul de dreptate care sălăşluieşte în sufletul fiecărui om, — adormit — intervine din când în când pentru a repara dacă nu s'a împiedicat faptul să nu se consume.

Surprizele de realităţi triste în ceeace ne priveşte, ne-au obişnuit ca să nu impresionez în toată puterea cuvântului, totuşi indignează. Şi această indignare, provocată de neglijenţa şi nepriceperea celor în drept, te pune în situaţia de a gândi, dacă trebuie sau nu să-ţi mai faci datoria conştiincios; dacă în misiunea noastră mai merită să te sacrifici făcându-ţi datoria conştiincios, sau să-ţi paralizezi orice altă încercare de activitate cu jertfă de sănătate şi să-ţi limitezi programul la un schelet de datorie...

Obidit suflet de învăţător, bătut de ploi şi vânt prin geamuri sparte, te lepezi de tine servind o cauză şi un ideal şi la urmă în loc de a fi avut satisfacţia unei mulţumiri din partea celor care-ţi sunt puşi să te aprecieze şi încurajeze, te vezi rănit până în adâncul sufletului, când specimenele necunoscute te sfidează cu acele mulţumiri, primite de ei pe nedrept... Fiindcă, după câte ştim, forurile superioare au înţeles să răsplătească munca prin două decrete: unul din Martie şi altul din Iulie 1936.

* * *

Rândurile de faţă n'au darul de a jigni pe cei care cu voie sau fără voie, au contribuit la întocmirea listelor de propuşi pentru „Răsplata muncii", celor care mai mult sau mai puţin şi-au adus obolul lor la ridicarea construcţiilor de şcoli noui în judeţul Lăpuşna, ci ca să mângâie în parte pe

cei omişi din aceste liste pe nedrept şi înlocuiţi cu alţii care nu ştiu cum se pune o piatră la temelia unei construcţii.

Ştiut este de toată lumea că o construcţie nu răsare peste noapte din pământ, ci, ca să se ridice, cere o activitate şi o consumaţie de energie şi sănătate care merită un pic de atenţie şi bun simţ. Să-ţi scuipi plămânii în aşteptarea acestui local nou, funcţionând într'un saraiu, să te certi cu toţi din sat pentru ca să-i aduci la lucru benevol, să pui mâna pe topor, să faci schele şi să strici schele pentru ca lucrul să meargă mai repede... numai cu auto încurajare; se poate întâlni aşa ceva numai în rândurile învăţătorilor.

De sigur, că cei cari au avut o asemenea fericire (?!) nu s'au gândit de cât la faptul că-şi fac datoria, fără ca să ştie sau să aştepte o recompensă; dar dacă forurile superioare au înţeles să compenseze o asemenea activitate, se cădea să se facă şi un pic de dreptate.

Să admitem cazul că altcineva a făcut propunerile, cineva care n'are nici în clin nici în mânecă cu învăţământul; ce-i păsa lui pe cine propune?! Şi atunci — fără supărare — nu trebuia să aibă grijă cineva şi de cei omişi?

A sta alături de „răsplata muncii" sau cel puţin o „mulţumire" un — avertisment public, — înseamnă că pentru cel care s'a învrednicit cu amândouă, este o apreciere justă şi fără comentarii; a fi numai cu avertisment, este — o lacună a bunului mers în evoluţia activităţii în şcoală, descurajat prin o neapreciere dreaptă.

Şi atunci, recompensă şi pedeapsă, sfatul pe care ne permitem a-l lansa celor în drept...

* * *

Nu-i târziu ca să se repare greşala din 1936, iar pentru viitor credem că nu se va mai întâmpla, că, dacă ar fi aşa, mai bine să se suprime recompensele şi să rămână numai pedepsele.

Mih. Curicheru

Mai multă atenţie tineretului învăţătoresc!

Intreaga opinie publică românească recunoaşte pe deplin că retribuirea corpului didactic primar, în special a tineretului, în raport cu munca prestată, în raport cu rolul şi responsabilitatea ce-o au în viaţa statului, este inferioară tuturor celorlalţi salariaţi ai statului, chiar mai mică decât a portarilor dela ministere, a sergenţilor de stradă, etc.

Privită în general, chestiunea salarizării corpului didactic primar este veche, dar, totuşi continuă a fi de actualitate, deoarece integrarea lui în legea armonizării, din 1927, nu s'a putut face nici până acum, din cauza atâtor motive neîntemeiate.

Dacă s'au obţinut unele ameliorări apoi hazardul norocului a facut să se răsfrângă numai asupra acelor cu vechime în învăţământ, cari au 4—5 gradaţii. Insă tinerii învăţători, aşa după cum ne oglindesc faptele din ultimii câţiva ani, îndeajuns probează că, în privinţa situaţiei materiale, au fost sortiţi uitării.

Pentru a releva şi confirma acest fapt, în toată gravitatea lui, e suficient a ne reaminti de bugetul M. E. N. din anul financiar 1932—1933, dacă nu mă înşel, şi vom vedea că învăţământului primar i s'a alocat un spor de 70 — 80 milioane, care e ştiut de toată lumea, s'a dat învăţătorilor cu 4—5 gradaţii, revenindu-le un spor de 400—500 lei lunar, iar tineretului i s'a rotunjit salarul, chiar la cei noi numiţi, reducându-l la 1600 lei lunar.

Acum, în urma luptelor acerbe duse de înv. parlamentari, în acord cu Asociaţia G-lă, s'a obţinut a 6-a gradaţie, tot pentru acei cu 5 gradaţii, obţinând iar o majorare a salarului cu cel puţin 500 lei (cred că e ceva mai mult).

Deci, în chip firesc, rezultă că înv. cu 5—6 gradaţii, din anii 1932—1937, au izbutit să-şi mărească salarul cu minimum 1000 lei lunar.

Insă tineretul învăţătoresc cu ce s'a ales?
N'a rămas tot cu acei 1600—2000 lei lunar?
Ba da!

Doar e ştiut, că învăţătorii cu vechime sunt situaţi materialiceşte cu mult mai bine decât tineretul, care tocmai acum, ieşit depe băncile şcoalei, simte atâtea nevoi şi lipsuri, încât abia îşi mai poate menţine existenţa de azi pe mâine.

Ori-unde dibueşte, nu află de nici unele.

Când tocmai misiunea lui îi cere să fie exemplu în toate şi tot, chiar dela începutul carierii lui, să-şi creeze un prestigiu moral şi material corespunzător cerinţelor actuale.

Când, chiar dela începutul carierii, i se cere atât de mult pentru cărţi, reviste pedagogice... în vederea examenelor!

Când i se cere o alimentaţie cât mai substanţială spre a putea presta o muncă titanică ce i-se cere, într'un aer viciat şi totodată a putea stăvili localizarea bacilului Koch în trupu-i fraged!

Când atâţia şi atâţia tineri, ca nişte flori, ca nişte falnici brazi, s'au dus din mijlocul nostru înainte de vreme, cari, poate, atât de mult foloseau neamului întreg.

Când îţi inspiră milă, compătimire, aceşti tineri pe cari nu odată i-am văzut cu hainele rupte, ghetele sparte, căciula roasă.

Când prestigiul lui moral e atât de diminuat în satul unde-şi exercită apostolatul!

Când autoritatea lui este atât de zdruncinată, chiar din primii ani!

Când e copleşit de atâtea poveri, te miri cum mai poate face faţă tuturor cerinţelor ce se cer unui învăţător!

Atâtea şi atâtea greutăţi, obstacole, ivindu-se în calea tânărului, chiar din primii ani, îi anihilează tot elanul, tot idealismul dinamic al sufletului, cu care a fost alimentat încă depe băncile şc. normale, în cei 7 8 ani de studiu.

Acestea toate le cunosc foarte bine toţi colegii, le cunosc în amănunţime atât conducerile Asoc. Judeţene, cât şi conducerea Asoc. G-le, le cunoaşte mai mult sau mai puţin şi Onor M. E. N.

Dar?..

Evident, prin congrese, prin audienţe, prin presă, din abundenţă s'a atacat, s'a dezbătut, s'a cerut şi ameliorarea situaţiei materiale a tineretului.

Aceasta însă prin vorbe.

Insă în faptă, după cele relatate mai sus, se evidenţiază că tineretul este cel mai obidit, cel mai oropsit şi totodată cel mai lăsat uitării.

Chiar şi On. M. E. N. recunoaşte acestea toate, numai prin vorbe, însă fondurile necesare lipsesc sistematic. Dar, oare cum se face că pentru a 6-a gradaţie se găsesc sumele necesare, iar pentru tineret nu?

N'ar fi binevenit ca sumele alocate pentru a 6-a gradaţie să se repartizeze înv. provizorii şi definitivi?

Chiar, dacă le-ar reveni din această sumă câte 50—100 lei lunar şi totuşi, ar însemna mult într'un buzunar gol.

Recunoaştem că şi înv. cu vechime sunt plătiţi mizerabil în raport cu scumpetea de astăzi, însă tot mai bine se simt cu un salar de 5000—6000 lei lunar, decât oropsitul de tânăr şi familiar cu 1600—2000 lei.

Deci, din cele relatate, se constată cruda realitate; se constată puţina atenţie ce se dă tineretului de cei în drept în privinţa ameliorării situaţiei materiale.

E o vădită nedreptăţire! Poate, o uitare!

Insă, conducerei As. G-le, sentinela noastră neadormită, îi incumbă sacra datorie de a da semnalul de alarmă, a face intervenţiunile necesare la cei în drept, şi a cere cu tărie ca sumele acordate pentru a 6-a gradaţie, să se repartizeze înv. cu titlu provizoriu şi definitivi.

Astfel se va putea satisface cât de puţin materialiceşte, mai întâiu tineretul învăţătoresc, care merită cu prisosinţă de a i se da toată atenţiunea cuvenită în această privinţă şi numai după aceasta, acordarea gradaţiei a 6-a sau alte satisfacţii legale.

Aşteptăm!

I. N.

...pentru Nina

Instantanee

Când pianul soarelui și-a mișcat clapele,
Cerul și-a limpezit apele
Și-a însușit culoare de cicoare
Și s'a sprijinit pe zare —
Ca un cioban în bâtă,
Bucuros că s'a dus vremea urâtă
Și c'a zărit în lunc'o floare...

* * *

Andrei,
Un frățior mai mic : de șase ani !,
Ce paște oile până la Sfântul Gheorghe —
Când vor fi date la ciobani,
A venit vesel, ca un ghiocel,
Purtând în brațe-un boț de smoală-un miel,
Ce l-a fătat Țiganca la poiană
Și care-acum în urma lui într'una sbiară,
De parcă, zău — i-ar fi furat... o primăvară

* * *

In curtea școlii primare
Bătătorită
De piciorușe mici și goale
E-o gălăgie nemaipomenită :
Se-aude tocmai de pe Vale —
Recreație ;
O minge,
Din păr de bou, legată strâns cu sfoară,
Făcută de un frate al lui Haram,
Sboară
In strigăte : „Hai, prinde-o măi Nicoară" !
Dar mingea a sărit și-a spart un geam...
Ca altădată, domnul, azi nu s'a supărat ;
Mișcat privește scena stând în prag :
Și lui i-atât de drag,
Că-i soare, cald,
Și'n suflete lumină...
De ce s'ar supăra,
Când primăvara singură-i de vină ?...

La plopii de pe zare...

Soare,
Pe-ai cerului rotunzi și albaștri umeri,
Ți-ai despletit podoaba razelor strălucitoare...
Ce,
Nu cumva e primăvară,
De iarăși flori pe coastă,
Au inceput s'apară ?
O, am să plec și eu,
Să fac buchet din ele,
Precum făceam pe vremuri, dragii mele...

Iar de m'oi întâlni cu Primăvara,
La plopii de pe zare,
Voiu prinde-o'n brațe
Ca pe-o fată mare
Și chiuind cu bucurie de haiduc
In care seva codrului renaște,
De vale'n sat plocon am s'o aduc,
S-o dea flăcăi'n scrânciobul de Paște !...

Mi-a șoptit cerul...

Azi cerul mi-a șoptit cu bucurie,
Cum că și-a 'ntins umbrela lui albastră ;
Iar zarzăru 'nflorit de la fereastră,
A tresărit de-un cânt de ciocârlie.

Ca'n liniștea pădurii din Vălcel,
Ieșit-au lăcrămioare la lumină
Și un isvor în apa-i cristalină,
A oglindit un stol de rândunele...

Iar dinspre cei trei nuci bătrâni din vie,
Ședalnicul zefir ieșind de-odată,
Din sboru-i cald, a sărutat o fată
Care-a roșit... de-așa obrăznicie ;

Că'n ochii tuturora se strecoară,
A soarelui îmbătătoare vrajă
Și pacea peste'ntinsuri stă de strajă...
Azi cerul mi-a șoptit că-i primăvară !...

B. Frunte
Harăști—Lăpușna

Subrevizorii şcolari

E una din cele mai arzătoare probleme ale învăţământului primar: problema controlului şi în special a subrevizorilor şcolari.

Ce este în definitiv azi un subrevizor şcolar?

Un tânăr învăţător ce prin merite politice a ocupat prima treaptă în control.

A fi subrevizor şcolar nu înseamnă numai decât a fi un învăţător slab din punct de vedere profesional. Dar, dat fiind faptul că nu calităţile didactice determină ocuparea acestui post, nu poate fi vorba nici de o selecţie profesională.

Azi acest post nu mai cere nici grade superioare, ci e deajuns definitivatul.

Politicianii profită de dorinţele unor tineri, le speculează anumite înclinaţiuni psihice, făcând din ei devotaţi politicieni, răsplătiţi prin oferirea acestor posturi de subrevizori şcolari.

Fiind prea tineri, sunt uşor de înduplecat în toate. Sufăr de influenţă morală. De pe urma acestui fapt profită tot politicianii. Şi iată cum.

La baza numirii lor stărue un raţionament ce nu se pronunţă dar e mai viu în toate conştiinţele de cât chiar dacă s'ar striga prin tobe: subrevizorii în prezent n'au nici baza legală, nici cea morală a fi astfel reprezentaţi. Ei ocupă posturi care nu-s ale lor, ci ale colegilor cu merite ca învăţători şi cu drepturi după lege, având gradul I sau măcar II.

Bazaţi pe acest considerent, politicianii îi consideră pe subrevizori nişte miluiţi şi nu le plătesc toate deplasările şi ar trebui chiar un salariu mai mare decât cel de învăţător.

Munca unui subrevizor nu-i un fleac. E foarte grea şi cu mari răspunderi morale. Admiţând că şi prin politică poate ajunge un învăţător capabil, superior sufleteşte, subrevizor. Chiar în judeţul Lăpuşna cunosc unul, ce, puţin mai serios, ar fi

un admirabil subrevizor. Mulţi din aceşti subrevizori se şlefuesc servind. Meseria învaţă pe meseriaş. Mulţi ajung de vor să-şi facă într'adevăr datoria. Se identifică misiunii de îndrumare şi ajutare a colegilor de prin sate. Vor să arate că şi tinereţea poate ceva, că şi până la 30 de ani omul merită încredere şi posturi de mai înaltă răspundere.

Pot aceşti oameni să-şi facă datoria în conştiinţă?

Nu!

In primul rând că n'au o plată materială corespunzătoare, pe acest tărâm foarte gingaş, atârnând de Prefecturile conduse după cum se ştie de exponenţii cei mai energici ai unui anume regim politic. Avansul material din partea unui om politic e o poliţă cu scadenţa în domeniul exclusiv al patimei şi luptelor politice.

Deci subrevizorii nu sunt persoane independente în meseria lor. Cei care refuză a primi deplasările, spre a fi independenţi, nu se vor putea mişca din sate pentru control. De altfel ar fi inutil să-şi conserve independenţa pe calea aceasta, când ei o pierd din chiar momentul înrolării ca subrevizori ai unui anume partid politic.

In această postură, subrevizorii fiind cei mai tineri, cum am spus, sunt puşi totdeauna să înfrunte mizeriile neînţelegerilor învăţătoreşti dela sate. Se ştie că lupta politică a coborît de mult şi în şcoală ca şi în biserică. Invăţătorii se ceartă pe chestii politice. Cei dela putere asupresc, azi ca şi ieri şi fireşte, ca mâine. Se fac reclamaţii. Anchete. Cine să vie la faţa locului în primul rând, când e vorba de muşamalizat păcatul vreunui partizan? Organele de control mai superioare se feresc. Au *diplomaţia* experienţei. Unii vor să iasă la pensie din control. Se iese doar cu 5 ani mai de vreme. Vor să-şi conserve posturile. Se fac a nu auzi şi trimit pe subrevizor, care, tânăr energic, nesocotind primejdia răzbunării politice de mâine, îşi cheltueşte forţa dând ascultare orbeşte ordinelor dela Club, pedepsind pe adversarul politic, chiar dacă n'are nici-o vină.

Sunt foarte dese cazurile acestea. Urmăriţi gazetele. Deşi învăţătorii care scriu sunt pedepsiţi, totuşi adevărurile

apar, căci opresiunea nu-i un mijloc de întimidare a adevărului.

Aceasta e situaţia subrevizorilor şcolari: recrutaţi prin politică, fără o plată bună, îndestulătoare dela stat, de două ori deci lipsiţi de independenţă, prea tineri—şi în această misiune se pretinde experienţă, — fără gradele corespunzătoare legale, ceeace nu le aduce respectul cuvenit din partea colegilor, necesar unui organ de control.

A fi organ de control înseamnă a avea prestigiu. Ori azi la noi lumea priveşte ca pe nişte inferiori pe toţi cei ridicaţi prin politică. Generalizarea e greşită. Prin politică s'au ridicat şi se ridică mulţi cu merit, dar prea mulţi lipsiţi de forţele necesare să impue cuiva, ceeace îndrituieşte mulţimea să nu facă distincţii.

Ce s'ar putea face ca situaţia aceasta a subrevizorilor şcolari să fie schimbată în mai bine pentru folosul şcoalei?

Excludem ideia pentru care luptă asociaţia învăţătorilor depoliticianizarea organelor de control. Idealul e prea idealist pentru crunta realitate.

Luăm faptele aşa cum sunt în prezent şi propunem:

1. Partidele politice să promoveze în însăşi interesul lor, în posturile de subrevizori învăţători selecţionaţi nu numai politiceşte, dar şi moral şi ca intelect. Acest lucru se vede chiar şi fără examene la Club.

2. Nici un învăţător subrevizor să nu mai primească a funcţiona în această calitate, dacă Statul nu-i asigură un salariu mai mare ca cel de învăţător şi deplasările în vederea inspecţiilor legale.

3. Chiar subrevizori ajunşi prin politică, învăţătorii trebue să ştie că în orice fel de post sunt tot în slujba şcoalei, că în definitiv, rămân tot învăţători, dar cu alte atribuţii şi să-şi facă datoria ca atare.

Ceva mai multă demnitate şi spirit de independenţă chiar între partizani politici, impune. Învăţătorul nu trebue să devie un argat politic în nici-un act al vieţii sale. Să rămâe un îndrumător neschimbat chiar dacă e un exponent politic. Astfel va impune chiar adversarilor, căci se ştie doar că biruinţa adevărată n'o câştigăm cu răutatea. O duşmănie nu

poate fi înlăturată prin duşmănie,—zice un vechiu cunoscător de suflete. Astfel fiind moravurile noastre sociale, neputându-le extirpa, trebue să le corectăm măcar. Să ne facem propria noastră educaţie socială.

4. Învăţătorii neîncadraţi politiceşte din motive de silă pentru felul cum se face la noi politica, să lucreze mai departe în şcolile lor. Ştiu că azi se cere şi aici, ca un învăţător spre a avea o bună sală de clasă să-şi vândă sufletul politicianilor. Învăţătorii care vor rămâne de-o parte, neîncercaţi de pofte de subrevizorie, aceştia sunt massa, mulţimea care dă tonul vieţii de azi şi de mâine în sate. Pentru aceasta întreg omagiul progresului.

Cât despre subrevizorii şcolari, admiţând şi tinereţea lor, să nu se considere niciodată altfel de cât reprezentanţii acestei masse şi să activeze ca şi cum acesta ar fi chiar un fapt adevărat.

Şcoala primară din com. Curluceni

Rădăcini adânci

Asistăm în ultimul timp, în multe împrejurări, la o adevărată întrecere întru afişarea unui naţionalism *adeseaori întrebuinţat ca o vorbă pompoasă, de paradă. Naţionalism în artă, în literatură, mari manifestaţii naţionaliste, în costume naţionale, etc. etc. Nimeni însă nu ne-am străduit încă să pregătim fundamentul pe care să-l aşezăm, pentru ca să fie trainic, să-şi dea roadele aşteptate — şi mai ales să nu fie uşor smuls de orice vânt al unei nebunii ce şi-ar croi drum dela un capăt la altul al ţării.*

Naţionalismul e necesar — este o poruncă a vremurilor grele de astăzi. Cultivarea simţimintelor româneşti, este o datorie a oricui Modelarea sufletului românesc în tot ce el are mai bun şi mai frumos, este chezăşia pentru viitorul strălucit al Neamului. Viitorul Neamului însă, nu se poate clădi pe nisipul iluziilor deşarte, ci pe granitul trecutului măreţ. Pe acest trecut glorios şi scump nouă, să clădim viitorul nostru.

Tineretul ţării — în care M. S. Regele îşi pune toată nădejdea—trebue crescut la focul sacru al trecutului nostru istoric. Să se caute ca sufletul tineretului să-şi înfigă adânc rădăcinile în brazda trecutului. Din acest trecut să-şi tragă hrana naţionalismului constructiv. Pe acest trecut să se razime întreaga lui existenţă.

In trecutul nostru avem atâtea fapte măreţe, ce i-au inspirat marelui Eminescu satira III. In trecutul nostru avem atâtea figuri scumpe de Voevozi cu suflet blând şi braţe vânjoase puse în slujba Ţării. Şi mai găsim încă ceva. Găsim pe ocrotitoarea de totdeauna a Neamului nostru : Biserica strămbună. In umbra zidurilor Bisericii s'au clădit şi realizat rând pe rând marile idealuri. Au mers strămbunii noştri — totdeauna — cu crucea în frunte.

Iată cum trebue înţeles naţionalismul. Iată pe ce trebue să se reazime el. Rădăcinile naţionalismului nostru să fie adânc înfipte în trecutul nostru istoric şi creştinesc spre a nu fi smulberat de orice vânt al nebuniei. Să nu se uite că toate acţiunile de destrămare a sufletului unei Naţii, încep prin a lovi mai întâi în acest trecut şi mai ales în biserică. Să ne ferim deci de a forma mai întâi o coroană mare şi frumoasă, fără a avea o rădăcină adâncă. Să ne îngrijim mai întâi de rădăcini şi atunci putem fi siguri că furtunile nu vor clinti din loc acest arbore — sufletul Naţiei — ci el va rezista lor, asemeni falnicului stejar. In toate ocaziile să ne amintim de trecut, căci trecutul este cel mai de seamă bun al unui Neam.

T. D. Perju
Străşeni

Tinereţea

Tinereţea e primăvara vieţii.

E cânt, e poezie, e exaltare.

Sufletul crud, abia eşit din frageda corolă a copilăriei de basm, de giugiuleli materne, se vede liber, descătuşat de legi, de ordine, şi se lasă furat de visuri, de speranţe nejudecate, înalte, atotputinte.

Tinere, această primăvară parfumată, amăgitoare, e vremea în care te poţi îmbăta de tot frumosul darurilor din natură, de toată revărsarea de rigoare a sângelui şi-a inimii tale bogate. E timpul în care poţi culege în sufletul tău cu toate simţurile, tot ce te poate face bogat pe-o întreagă viaţă, căci primăvara seamănă sub brazdă chiar şi cel mai singuratic semănător. In tinereţe trebue să-ţi sădeşti şi tu ogorul fiinţei tale interioare cu tot ce oferă lumea din jurul tău, cu tot ceeace o înţelegere omenească poate prinde.

Cheia tinereţei stă tocmai în această înţelegere.

Primăvara semănătorului e cânt, e chiot, e sburdare sub soarele dulce ieşit din iarnă, dar e şi muncă, e şi cumpătare.

Tinereţea nu înseamnă numai viaţă uşoară, numai gâdilarea simţurilor.

Greşesc cei ce socot că între 18 şi 25 ani trebue să petreacă pe motiv că va veni şi timpul răbdărilor, al suferinţei.

Fiecare epocă a vârstei îşi are bucuriile ei. Nu se poate spune că tinereţea e numai veselie, iar maturitatea şi bătrâneţea numai jale. Cei ce cred aşa, pot să şi aibă o asemenea viaţă, fiindcă o tinereţe de exclusive uşurinţi şi viaţă prea veselă, neserioasă la timpul potrivit, nu va duce în mod firesc decât la o maturitate tristă şi-o bătrâneţe dureroasă.

Aceste etape ale vieţii sunt o urmare a tinereţei.

Tinere, ai văzut mlădiţa din grădină, lăsată fără sprijinul parului? Eşti tu, ieşit din găoacea adolescenţei.

Mlădiţa are încă nevoe de îngrijire. Dată pradă crengilor vecine, care-i fură lumina, a bălăriilor ce-i răpesc seva rădăci-

nilor, va creşte strâmb, va deveni un pom chircit, cu fructe de proastă calitate.

Tinereţea, graţie creaţiunii, e timpul când fiinţa umană e un tumult de dorinţi şi forţă. Cel ce va şti să-şi pună în acord forţa cu dorinţa, va fi un învingător în viaţa care abia începe cu tinereţea.

Tinere, ţine minte că lumea, societatea e îngăduitoare cu tine, îţi iartă, surâde, fiindcă te socoate un minor uman, un om în formaţie, chiar dacă această societate prin oficiile sale, ţi-a dat libertate personală. Această libertate e numai un timp de experienţă ce se face cu tine. Ea se sfârşeşte imediat ce tinereţea apune. Atunci nu ţi-se va mai permite nimic. Cântul va fi suspin gluma ironie; credulitatea, teroare.

Viaţa se răzbuna amarnic pe cei ce nu ţin normalul în drumul anilor ce calcă.

Vei zice şi pe drept cuvânt: dar pentru ce mai este această tinereţe, dacă e vorba să fim tot calculaţi la fiecare pas?

Tinereţea este şi rămâne neschimbată în frumuseţea ei de fecioară. Fragedă. Pură. Svâcnind de sănătate şi putere. Scânteietoare în porniri înalte. Sublimă în acţiuni.

Tinereţea e puterea ce se cere canalizată.

Un om poate ajunge un geniu creator, sau un demon de distrugere, după felul cum şi-a trăit tinereţea.

Tinere, poţi să te îmbeţi de muzică fără să fii un stâlp al localurilor de noapte. Poţi să admiri divina frumuseţe a femeii fără să fii un client al doctorilor. Poţi să ai pretenţii de cunoscător al vinurilor fără să fii cules de pe sub mesele publice.

Totul e în funcţie de tine, de demnitatea, de raţiunea, de voinţa ta.

Gândeşte-te că dincolo de tinereţe te aşteaptă lupta maturităţii, războiul cu nedreptăţile, cu răutatea oamenilor, cu experienţa pe cont propriu, cu povara unei familii.

Bucură-te de pornirile tale vijelioase. Sorbi din cupa visurilor şi-a poeziei. Cântă. Admiră natura. Culege în sufletul tău tânăr tot ce-ţi place. Fă din acest suflet un paradis de bogăţii fiindcă mai târziu, numai din amintirile scoase din acest rai propriu te vei hrăni închizând ochii în faţa focului bătrân ca şi tine, răsfoind frunzele trecutului tânăr.

Mișcă-te, activează, creiază-ți idealuri, aleargă să le prinzi soarbe succesele, uită când cazi, reia munca mai cu tenacitate, și nu uita că în această epocă trebue să-ți formezi și-o situație socială, paralel cu cea intelectual-morală, prin merit și cale rectilină.

Viitorul stă în îmbinarea dintre a culege senzațiile tinereței și-a strânge piese pentru lupta de mâine a maturității.

Nu-i ființă mai desgustătoare ca tânărul obosit de plăceri incapabil, cuprins de-o precoce ramoleală.

Tinere, fă-ți o tinerețe vitează! Stăpânește plăcerile sau durerile prezentului și cucerește cunoștințele viitorului.

Calculează-ți pașii. Nu te lăsa stăpânit niciodată de nimeni. Distracțiile, frumusețile exterioare, prietenii, să-ți fie tovarăși, nu stăpâni.

Fă ca tinerețea ta să nu fie pătată. Nimic mai apăsător într'o viață ca amintirile infamante din cel mai generos ciclu al existenței.

Nu fugi de lume, de societate, spre a te feri de cădere, căci poți cădea și stând închis undeva într'o peșteră: căderea omului începe prin prăbușirea lui în fața sa însești.

Rămâi între prieteni! Înfruntă-i! Fii cu adevărat singurul tău stăpân, tiran crud dacă vrei, rabdă dela tine și vei vedea cât de mare o să-ți pari ție însuți.

Și-atunci când îți vei învinge tinerețea, când întreg cortegiul de plăceri, de bucurii, de frumuseți ale acestei vârste ți-se vor închina ca unui rege, atunci și oamenii vor începe a te privi ca pe un om.

Cu asta începe apusul tinereței. Tinereței după limbajul obișnuit, căci un tânăr care și-a dominat tinerețea va fi tânăr până în pragul trecerii dincolo de porțile lutului.

Tinere, de tine depinde să fii bătrân înainte de sfârșitul tinereței ca toți cei torturați de pasiunile anilor cu puteri irosite, sau să fii tânăr o viață întreagă.

Ah, tinerețe, primăvară care nu te mai întorci pentru cei ce nu te-au înțeles!

(Din volumul inedit „Catechism nou").

Sabin Popescu-Lupu

Situaţia morală şi materială a învăţătorilor şi a şcoalei primare*)

Dacă ne aruncăm o privire generală asupra situaţiei învăţătorului şi a şcolii primare de astăzi, privite în faţa realităţilor, apoi rămâi înmărmurit de cele văzute şi constatate la faţa locului. Ici, pe colo, dacă nu mai vezi câte o excepţie, în special la sate, restul înoată în noianul lipsurilor şi a neajunsurilor.

Dacă unele din aceste lipsuri sunt pe calea ameliorării, apoi altele multe de tot, sunt lăsate în voia soartei sau mai bine zis, pe spatele bietului învăţător ca el din salarul lui mizerabil, să le facă faţă, să le înfăptuiască, de la care statul, cel îndatorat, să eschiviază.

Toată lumea aşteaptă rezultate mari, roade îmbelşugate dela şcoala noastră primară, iar învăţătorului i se pretinde să fie chiar literat, om de ştiinţă, i se pretinde să fie promotorul unei educaţii integrale, unei educaţii cât mai adecuată pedagogiei moderne, cât mai adecuată vitalităţii neamului nostru, cât mai mult posibil adaptată la viaţă, la nevoile specifice neamului nostru, într'un cuvânt i se cere de toate şi tot, considerându-l ca pe un mare enciclopedist. Dar, probabil că se uită, scapă din vedere cei în drept, că pentru a atinge aceste considerente, absolut indispensabile şcolii şi învăţătorului, pe lângă alte multe condiţii esenţiale cerute, una de-o importanţă covârşitoare este creierea unui suport moral şi material suficient, atât învăţătorului, cât şi şcolii noastre primare, pe care acestea să se poată sprijini cât mai solid, cât mai în plin să poată satisface cerinţele educaţiei noui, cât mai în plin să poată satisface nevoile reclamate de viaţă, spre a putea astfel imprima învăţământului un mers normal, iar învăţătorului să i se asigure o existenţă, potrivită rolului important ce-l are în organismul acestui stat, ca să nu mai poarte grija zilei de mâine, asigurându-i prestigiul moral cuvenit, ca să poată astfel fi dedat în întregime numai şcolii şi educaţiei poporului.

Deci, reuşita unei bune educaţii, unui bun învăţământ,

*) Referat prezentat Adunării generale a Asociaţiei învăţătorilor.

imperios cere o bună situaţie materială a şcolii, un ridicat prestigiu moral şi o bună situaţie materială şi a învăţătorului între care există o coheziune inseparabilă.

Când e vorba de situaţia şcoalei noastre primare, nu se poate ca să nu fie vorba şi de acela care-i dă viaţa, care e sufletul ei — învăţătorul. Iată din ce motive pe de plin justifică şi chiar este bine venit, că s'a fixat şi anul acesta la ordinea zilei, spre dezbaterea congresului chestiunea: „Situaţia morală şi materială a învăţătorului şi a şcoalei primare" care chestiune e veche, dar totuşi de actualitate.

* * *

Frumoasă, nobilă şi sacră misiune are învăţătorul în rolul său de luminator, de îndrumător sufletesc al maselor populare, însă este foarte grea. Se cere răbdare, muncă şi iar muncă. Îndatoririle ce şi le-a asumat pe umerii săi, sunt împovărătoare, cerându-i nu numai muncă excesivă, ci chiar şi sacrificii materiale. Pe lângă munca prestată de noi în şcoală, având câte 2—3 - 4 clase, c'un număr de 5—60 elevi, câte nu se mai cer dela noi: conferinţe, şezători, cercuri culturale, fişe individuale, muzee, cooperative şcolare, înfiinţarea şi conducerea de ateliere, biblioteci, câmp demonstrativ, autocultivare, străjerie, premilitărie, muncă în cămine culturale, etc., etc. Numai acela care a încercat să le facă pe toate acestea, îşi va putea da seama în plin de greutăţile şi sacrificiile cerute. Dacă i se cere învăţătorului această muncă titanică, s'au gândit cei în drept să-l retribue şi c'un salar potrivit muncii ce-o prestează pe altarul educaţiei şi a culturii? Prea puţin. Deoarece salarul a rămas acelaş de 1600—2250 pe lună pentru începători, desigur după ce au stat câte 2—3 ani fără posturi. Acum, în chip firesc se întreabă: Îi ajunge învăţătorului cei 2250 lei, din care să poată face faţă cerinţelor vieţii şi tuturor trebuinţelor ce-i le incumbă demnitatea şi prestigiul lui moral de învăţător, de educator al poporului, căruia i se cere să fie exemplu în toate şi tot? Faţă de munca excesivă ce-o depune, îi ajunge lui salarul infirm, pentru a se putea alimenta cât mai substanţial? Mai ales dacă are şi familie? Îi ajunge lui acest salar ca să mai poată da educaţie copiilor lui? Dar în caz de boală, care

e foarte frequentă, mai ales printre tinerii cu acest salar, neplătindu-li-se nici suplinitorii, de unde iau bani pentru stârpirea bacilului Koch, care lent le stinge viaţa? Doar boala au contractat-o pe catedra şcoalei, poate, din cauza mizeriei, din cauza muncii, din cauza aerului viciat, în care sunt sorţiţi învăţătorii a face şcoală. Atunci, un învăţător, pionerul culturii şi al educaţiei poporului, jertfindu-şi sănătatea, chiar şi viaţa la datorie, e permis, e uman, ca în caz de boală să fie lăsat fără nici un ajutor, în voia soartei, să-şi stingă viaţa pe sub gardurile satelor? Aceasta-i recompensa ce li se dă apostolilor neamului pentru munca depusă? Ce nepăsare! Ce dureroasă răsplată!

Pe lângă acestea, legea mai cere învăţătorului să fie în clasă şi în afară îmbrăcat cuviincios, să citiască cărţi şi reviste pedagogice, să fie în curent cu ideile noui pedagogice, să citiască ziare, reviste literare, etc. Dar de unde iar bani? Mai ajung cei 2250 lei pentru acestea? Foarte puţin! Tot prin lege i se mai cere, să înfiinţeze şi să conducă ateliere, biblioteci, muzee şcolare, câmpuri demonstrative etc., fără a i se da şi fondurile necesare. Atunci, de unde fonduri pentru toate acestea? Desigur din salarul mizerabil al învăţătorului, care este forţat a le face, dacă se mai gândeşte să rămână în învăţământ sau să mai poată fi propus pentru înaintări.

Dacă are fericirea să mai fie şi director, apoi trebue să mai pună din buzunar şi pentru întreţinerea şcoalei după cum ştiţi foarte bine, ca nu cumva să se trezească cu avertismente, amenzi etc.

Având salarul mizerabil şi pe lângă această familie, greutăţi de tot felul, învăţătorul în chip firesc este sortit a duce o viaţă plină de mizerii, de lipsuri, nevoi, încât avântul lui este diminuat, nu mai are elanul, entuziasmul necesar unui dascăl. El se suie pe catedră umilit, demoralizat, flămând, poate cu hainele rupte în coate, cu ghetele sparte, cu căciula şi gulerul roase etc., fiind cu gândul nu la lecţii, nu la copilaşii cei din faţa lui, ce aşteaptă setoşi hrana sufletească, ci cine ştie pe unde umblă gândul lui, căutând, zbătându-se de a afla alte surse, care i-ar acoperi lipsurile în care se zbate şi chiar

adesea ori este forţat a face împrumuturi fie dela săteni sau samsari şi neputându-se ţine de cuvânt, vai, cât de mult scade prestigiul lui moral?!

Desigur, toate acestea nu sunt decât în detrimentul şcoalei poporului. Doar nu se poate face învăţământ cu roade, dacă nu porneşte dela suflet la suflet, care tocmai în împrejurările menţionate, lipsesc învăţătorului şi din ce cauză, roadele învăţământului sunt cu totul superficiale. Pentru ridicarea prestigiului moral ale învăţătorului, la înălţimea celorlalţi funcţionari din sat, ca: doctor, notar, preot, pretor, ect. cari sunt cu studii universitare, imperios cer timpurile actuale ca şi învăţătorului să i se dea cultură superioară, prin înfiinţarea academiilor pedagogice, fără care să nu fie accesibilă intrarea în învăţământ.

Deci, ameliorarea situaţiei materiale a învăţătorului prin majorarea salarului, în raport cu scumpetea de astăzi, se impune în special începătorilor, cari trebue să fie pe primul plan. Şi dacă materialiceşte învăţătorul este asigurat pentru o existenţă mai omenească, scutindu-l de a umbla în căutarea surselor, atunci în chip natural îi atrag şi prestigiul moral necesar. La acestea, dacă se mai adaugă şi cultura academică, atunci complect îi este asigurată demnitatea, ce trebue s'o aibă un învăţor, din punct de vedere moral şi material, ori unde şi-ar exercita misiunea.

* * *

După cerinţele unei educaţii moderne, clădirea unei şcoli, mai ales la sate, trebue să fie cea mai impunătoare din comună, care chiar din depărtare, exteriorul să-ţi inspire seriozitate, atracţie, curiozitate de a vedea, cunoaşte şi interiorul, care trebue să fie ireproşabil în aranjament, frumuseţe, aşa cum se cuvine să fie un locaş de cultură.

Pe lângă acestea, clădirea trebuie să aibă săli spaţioase, în raport cu numărul elevilor, luminoase, să aibă săli separate pentru recreaţie, cancelarie, atelier, muzeu şi material didactic, cantine şcolare, băi, farmacii, cooperative şcolare, săli de gimnastică, grădină şcolară, şcoală în aer liber etc. Toate acestea să fie cuprinse în clădirea şcolii, în dependinţe, sau în curtea ei. Numai atunci în adevăratul înţeles al cuvân-

tului ar putea corespunde unei şcoli noui, unui bun învăţământ, dând posibilitate învăţătorului a-l face cât mai intuitiv, activ, creator, plăcut şi totodată distractiv.

Dar oare în judeţul nostru sunt multe clădiri de şcoli care ar poseda confortul menţionat? Eu cred că sunt şi puţine, chiar şi la oraş.

Cele mai multe sunt c'o singură sală de clasă, în care pe lângă că trebue să se facă şcoală c'un număr de elevi de 2—3 ori mai mare decât ar trebui să încapă de fapt, în raport cu mărimea ei, mai este nevoe ca învăţătorul să ţiuă tot în acea clasă materialul didactic, muzeul şcolar, etc.—într'un cuvânt toată zestrea şcolii. Alt număr, destul de mare de şcoli n'au deloc localuri proprii, sunt închiriate, desigur, nu în clădirile cele mai văzute din comună, deoarece comitetul şcolar nu plăteşte chiria la timp şi atunci ca local de şcoală se închiriază casele cele mai dărăpănate, mai păcătoase din sat, joase, cu ferestrele mici, fară podele, fără lumină suficientă, fără ca mărimea ei să corespundă numărului de elevi. Nu sunt încăpătoare nici pentru 20 elevi, totuş în ea fac clasă 50—60 elevi. Işi poate lesne închipui oricine, halul, mizeria în care se zbate învăţătorul în asemenea şcoli. E de închipuit nenorocirea şi schilodirea ce le-o fac copiilor, fiinţe plăpânde, asemenea şcoli cu clădiri improprii. In asemenea şcoli nu numai că nu se face pretinsa educaţie integrală, ci din contra, la sigur, se face o schilodire, o diformare integrală.

Mulţi vor zice îndreptăţiţi: „Dacă nu vă încap copiii în clasă, primăvara şi toamna ieşiţi cu ei afară în aer liber. Aşa după cum glăsueşte şi ord. On. M. E. N. Da, au perfectă dreptate. Dar când timpul e nefavorabil? Când e vânt, praf de nu poţi deschide ochii, ploaie, frig, etc. Ce facem? Nu-i nenorocim cu asemenea aer liber? La sigur, da! Aşa dar sălile de clasă de care dispun în prezent clădirile de şcoli sunt neîncăpătoare pentru populaţia şcolară, la fel duc mare lipsă de mobilier şcolar, în special de bănci. Unele chiar nu-l au deloc. Doar nişte scânduri bătute pe pari. Multe duc lipsă de material didactic, de ateliere şcolare, aproape toate, băile, farmaciile şcolare, cantinele şcolare etc. lipsesc pretutindenea.

Mulţumită energicilor măsuri luate de On. Prefectura

Lăpuşna, în întreţinerea localurilor de şcoli se observă o vădită ameliorare, cu mici excepţii. Cota, dacă nu mă înşel s'a majorat până la 20% pentru întreţinere şi 4% reparaţii. Unele localuri de şcoli au nevoie de reparaţii radicale şi ca urmare ar necesita unele măsuri în consecinţă, ca ulterior să nu devină prea costisitoare.

Reparaţiile mai mici au fost efectuate în toamna anului şcolar 1936—1937 la timp, precum şi combustibilul necesar procurat.

Insă, restul întreţinerii: ca servitori, gospodării, etc., pe alocurea a suferit. E de remarcat că unele comitete şcolare au avut dificultăţi cu d-nii notari-casieri ai comitetelor şcolare, din cauza nevărsării la timp a cotei, din încasările efectuate. Adesea ori, chiar au făcut mizerie directorilor de şcoli, respingând achitarea bonurilor emise de comitet. Ar necesita o clarificare, dela cei în drept, a situaţiei şi competinţei, ce trebue s'o aibă casierii comitetelor şcolare în conformitate cu regulamentul comitetelor şcolare. Să nu fie comitetul la dispoziţia casierului, ci invers.

Iată în linii generale situaţia morală şi materială a învăţătorului şi a şcoalei primare.

* * *

Având în vedere situaţia morală şi materială precară a învăţătorului şi a şcoalei noastre primare, având în vedere rolul important ce-l are şcoala primară, ca primul aşezământ de cultură pentru masele largi ale poporului dela sate şi oraşe, precum şi rolul învăţătorilor ce-l au în făurirea, consolidarea şi unificarea sufletească a poporului românesc întregit şi înobilarea lui c'o educaţie integrală specifică intereselor etnice ale neamului nostru şi având în vedere drepturile materiale ale şcolii şi ale învăţătorului, consfinţită prin lege, cerem pentru ameliorarea situaţiei morale şi materiale ale învăţătorului următoarele:

1. Să se dea minimum de existenţă un salar de 4000 lei, învăţătorilor începători.

2. Să se majoreze salarul învăţătorilor de toate gradele în raport cu scumpirea vieţii, adică 20—30%.

3. Să se plătiască în permanenţă toate gradaţiile şi gradele dela data împlinirii lor.

4. Din fondurile Ministerului Educaţiei Naţionale să se plătească suplinitorul, în caz de boală grea şi bine dovedită.

5. Acelaş salar să fie şi la sate ca şi la oraş, deoarece e lucru constatat, că viaţa la ţară e şi mai scumpă şi mai grea ca la oraş.

6. Copiii învăţătorilor cari urmează la şcolile secundare sau universitare, să fie scutiţi de taxele şcolare.

7. Toţi învăţătorii tineri să fie plasaţi la posturi şi să fie numiţi nu suplinitori, ci cu titlul provizoriu pe data de 1 Septembrie, conf. legii.

8. Să se facă intervenţiuni celor în drept, ca să nu-i mai oblige pe învăţătorii candidaţi la examene pentru înaintări, să înfiinţeze ateliere, biblioteci etc. pe cont propriu, ci să se găsiască pentru acestea fondurile necesare.

9. Să nu se mai acuze învăţătorii directori de neglijenţă sau să i se aplice pedepse pentru nereparareа şcolilor, a dependinţelor, sau pentrucă şcolile n'au împrejmuiri, etc. atunci când nu li se dau fonduri.

10. Să se înfiinţeze academii pedagogice fără care nimeni să nu poată fi învăţător.

* * *

Iar pentru ameliorarea situaţiei materiale a şcolii cerem:

1. Să se construiască localuri de şcoli cel puţin 10 de judeţ pe an, însă să îndeplinească toate cerinţele unei şcoli noui.

2. Acolo, unde şcolile n'au localuri proprii, până se vor construi, să se ia măsuri de cei în drept, ca să se plătiască la timp chiriile şi să se închirieze clădirile cele mai potrivite din comună.

3. Şcolile să se înzestreze cu tot mobilierul necesar, în primul rând cu bănci, înlocuindu-le acolo unde sunt învechite, uzate, prin altele noui, complectându-le unde sunt insuficiente sau unde lipsesc dotându-le cu mobilierul necesar.

4. Materialul didactic necesar şcoalelor, să se dea şi mai departe gratis de Casa Şcoalelor până la complectare, iar cheltuelile pentru organizarea muzeului şcolar să se prevadă sumele necesare în bugetele comitetelor şcolare.

5. Să se înfiinţeze pe lângă fiecare şcoală ateliere, dotate cu toate uneltele necesare, la care să fie numiţi maeştri speciali, nu să se lase înfiinţarea şi conducerea lor pe seama învăţătorilor, deoarece aceştia, n'au nici bani pentru înfiinţare, nici timp pentru conducere.

6. Casa şcoalelor să înfiinţeze biblioteci şcolare de pe lângă şcolile cari n'au şi să le alimenteze pe cele care fiinţează cu cărţi potrivite pentru săteni.

7. M. E. N. în înţelegere cu M. Sănătăţii să înfiinţeze pe lângă şcoli băi şi farmacii şcolare.

8. Primăriile sau să verse în casa comitetelor şcolare integral sumele prevăzute în bugetele lor pentru întreţinerea şcoalelor cu precădere conf. art. 40 din regulamentul pentru organizarea com. şcolare, sau sumele prevăzute să se centralizeze de către Prefectură şi împreună cu comitetul şcolar judeţean să se repartizeze pe şcoli după o normă generală pentru întregul judeţ, asemănător modului, cum se întreţin în prezent gospodăriile comunale.

9. Procentul de 20% din venitul comunelor, să se rezerve numai pentru întreţinerea şcoalelor, iar văruirea, reparaţiile să se facă nu numai din cota de 4%, care s'a constatat că e insuficientă, ci chiar din sume fixe prevăzute în bugetele comunelor, dacă aceasta reclamă nevoile locale.

10. O delegaţie compusă dintr'un delegat al prefecturii şi unul al comitetului şcolar judeţean, împreună cu inginerul tehnic judeţean, să cerceteze toate şcolile din judeţ, la faţa locului, amănunţit şi imparţial, spre a vedea fiecare şcoală dece anume reparaţii urgente are nevoie şi a lua măsuri în consecinţă. Aceasta însă, să se facă din timpul verii, nu când se încep cursurile, cum s'a procedat anul trecut şi nu s'a putut face nimic, deoarece materialul pentru reparaţii a fost adus abia în vacanţa Crăciunului (desigur aceasta pe la unele şcoli).

* * *

Cerinţele expuse mai sus, le găsim pe deplin juste, cu nimic exagerate, fiind un drept al nostru pe care-l cerem şi trebue să ni-l dea acei ce cer munca noastră, deoarece nu

vom înceta a-l cere până când nu ni se va face complectă dreptate ca şi văduvei din parabulă.

Dacă cei în drept, datori să audă doleanţele învăţătorului şi a şcoalei, se fac a nu auzi, stau nepăsători, apoi învăţătorii, fără acest suport moral şi material, cerut, ori câtă bunăvoinţă n'ar avea, după cum se spune: Chiar dacă ar avea puterea şi sănătatea lui Hercules, înţelepciunea lui Socrates, ştiinţa lui Leibntz şi dragostea lui Pestalozzi, totuşi nu vor putea face faţă greutăţilor supra omeneşti ce li se impun".

Dacă astăzi, mulţumită curajului şi tactului cu care Comitetul asociaţiei generale, în frunte cu iubitul nostru preşedinte I. Ţoni, care a reacţionat la timp contra atâtor neîndreptăţiri ce ni se pregătiau, precum şi nepreţuitului concurs al D-lui D-r Ministru Angelescu, care îndeajuns şi-a arătat marea dragoste faţă de noi, apărând oricând cauzele noastre, am reuşit în parte, ca să ne repunem în drepturile noastre. Insă, o mare parte din aceste revendicări morale şi materiale, atât pentru învăţător şi şcoală, au rămas să se înfăptuiască în viitor. Deaceia, continuăm a cere complecta revendicare a drepturilor noastre şi a şcoalei şi aşa după cum au strigat la toate congresele anterioare cei peste 45.000 de învăţători, pionieri ai culturii, asemenea şi învăţătorimea din judeţul Lăpuşna şi oraşul Chişinău, adunaţi astăzi în congresul general anual, strigă: D-lor conducători, daţi mai întâiu tot ce se cuvine şi trebue să aibă şcoala poporului, asiguraţi-le învăţătorilor demnitatea morală necesară, asiguraţi-le o existenţă mai omenească şi numai atunci cereţi-le şi munca de care sunt capabili s'o presteze pe altarul educaţiei şi a culturii poporului.

I. Nagacevschi
înv. Corjevo

Învățătorul cultural

Pecetea unui secol, al XIX-lea, continuă a legaliza mereu documente politico-sociale - pentru oamenii de bun simț, desigur— și astăzi.

Democratismul, această colosală răsturnare revoluționară a regimurilor de absolutistă structură și, ca urmare, reintronarea, la adevărata stare, a „numărului anonim", este, în vremurile pe care le parcurgem, atât de hărțuit, sabotat și ponegrit de oameni și asociațiuni întruchipate sub formă de „partide", care năzuesc să ajungă, să parvină la conducere chiar prin fluturarea unei neghiobii,—încât o notație mai în detaliu o socotim inutilă.

„Numărul anonim" a câștigat—cât a câștigat—până acum, prin împroprietărire, vot și legi pe care-l privesc și pe care nu le știe sau le ignorează, pentrucă, să fim sinceri, e ignorant. Și mai cu seamă în Basarabia.

„Analfabetismul e mare în Moldova de peste Prut... La 1930 știau carte dintre basarabeni 38,1 la sută, dintre **săteni** *34,1 la sută dintre țărăncii 20,6 la sută".* **(Dr. Sabin Manuilă:** *„Știința de carte a populației României)".*

Se uită un lucru: majoritatea anonimă, deși se crede pașnică, te poate, astăzi, ridica demnitar, ca, mâine, să te ducă, huiduindu-te, la ghilotină.

Din aceste considerente, și din altele încă numeroase, să fie mereu trează preocuparea înaltă de Stat de a-i gospodări psihologia, înflorindu-i sufletul la maximum de cultură și potențialitate. O organizare a tuturor faptelor active de cultură, se impune. O mobilizare a energiilor tinerești, cari să lucreze intens în pâcla dela sate, să formeze un deziderat, mereu viu, al tuturor Asociațiunilor. Și mai cu seamă al Asociației Învățătorilor.

In ceeace ne privește, nu am realizat nimic.

Învățătorul e „cultural" prin definiție. Atunci, la ce atâta vorbă? O fi, n'o fi cultural, dar iată ce trebue să se prevadă:

In actuala formă a societății, cu atâtea ramuri—tentacule ce se cer satisfăcute: știință de carte, medicină, cooperație, industrie casnică, agricultură (ah, agricultura!), construcții, buget, ocupații anexe, etc. și, la urmă, sau, permanent, îndrumare cetățenească,—

în prezenta stare de lucruri, zic, învăţătorul nu e deajuns să acţioneze fragmentar, discontinuu, pe calea muncii, stipulate de lege, pe tărâm extra-şcolar.

Nu, nu e deajuns. E complect insuficient. Mai cu seamă că nu se lucrează cu râvna (sunt excepţii) şi conştiinţa responsabilităţii pe care le-ar comporta continuitatea funcţională în astfel de activitate, extra-şcolară, ci, mai degrabă, cum s'a zis şi despre cooperativele şcolare, ca un minunat „expedient pentru înaintarea în grad".

Învăţătorul „învăţător" nu poate recurge la compromisuri de faţadă, ci se mulţumeşte să activeze rodnic, sporind în fructe ogorul numai unui domeniu: cel şcolar sau cel social-cultural. O repetăm: să se înceteze cu opinia de monstru mitologic, ce se conferă—fără decoraţii—învăţătorului.

Faptele de cultură, organizate la noi sub formă de instituţii şi asociaţii, suferă prin lipsa materiei, dar mai cu seamă, prin lipsa personalului de acţiune.

Deaceea, o trecere de atribuţiuni pe seama unei categorii de învăţători, să formeze obiectul unei serioase analize şi discuţii, atât în congrese cât şi în comisiuni.

Noi propunem defalcarea în două a muncitorilor din învăţământul primar: cei hărăziţi muncii şcolare, pe de o parte, şi cei destinaţi organizării şi propagării culturii în popor, potrivit directivelor unei Asociaţiuni culturale existente, pe de altă parte.

Acest al doilea soi de învăţători se cade a avea o pregătire specială, universitară năzuim, aşa cum admirabil a fost schiţată vizionar în studiul d-lui **Vladimir M. Neaga**, *publicat în „Revista Generală a Învăţământului", No. 1—2, 1937, cu titlul: „Academii pedagogice pentru pregătirea învăţătorilor".*

In cazul când o categorie de învăţători va fi hotărită legal, prin o anumită dispoziţie a M. E. N., responsabilitatea impunându-se ca atare, d-nii inspectori ai aşezămintelor culturale vor avea ce inspecta, nu registre şi rânduri scrise, ci faptele vii ale împrăştierii pe teren, şi la teren, a tuturor învăţămintelor cărturăreşti.

Numai atunci rolul învăţătorului va fi desăvârşit social-cetăţenesc, ţărănimea şi muncitorimea neputând-se concepe fără învăţător şi nici învăţătorul fără ţărănime şi muncitorime — după cum :

„Floridor e Celestin

Şi Celestin e Floridor"...

Rezumăm.

Învăţătorul cultural, o **categorie distinctă** *cu preocupări şi atribuţiuni pur culturale.*

Pregătirea învăţătorilor culturali să se facă în **aşezăminte universitare.** *Postulăm înfiinţarea academiilor pedagogice.*

Drepturi de breaslă, *mai numeroase.*

Şi, să se înceapă cu o **salarizare mai omenească.**

Ion Bădărău

Mulţumiri

Contribuţia învăţătorilor

pentru monumentul Regelui Ferdinand I

In legătură cu colectarea sumelor pentru monumentul „Regele Ferdinand I.", Revizoratul Şcolar al jud. Lăpuşna a primit din partea Comitetului pentru ridicarea monumentelor următoarea adresă:

„Comitetul pentru ridicarea Monumentului Regelui Ferdinand I, fiind informat că dăscălimea din oraşul Chişinău şi judeţul Lăpuşna a donat diurna pe o jumătate de zi pentru mărirea fondului monumentului, Vă aduce Dvs. personal, cât şi corpului didactic vii mulţumiri şi recunoştinţă.

In acelaş timp Vă comunicăm că înţelegem să închidem subscripţia cu suma donată, pentru ca contribuţia la ridicarea Monumentului să nu fie o povară, ci o manifestare românească pornită din suflet.

Cu aceste sentimente, Vă rugăm D-le Revizor, să primiţi încă odată toată recunoştinţa noastră".

Preşedinte, **Gh. Pântea**

Secretar, **E. Sinicliu**

CURSURI DE PERFECȚIONARE PENTRU INVĂȚĂTORI

Asociația generală a învățătorilor din România face cunoscut conducerii asociației învățătorilor din județul Lăpușna — următoarele:

Potrivit dispozițiunilor statutare (art. 5 al. e.) Asociația generală va ține în vara acestui an, cursuri pentru complectarea culturii generale și profesionale a învățătorilor.

Ele vor avea loc la Piatra Neamț — în localul școalei normale din oraș, cu începere dela 7 Iulie a. c., când se va face deschiderea cu deosebită solemnitate.

Cum ținerea acestor cursuri necesită și o apreciabilă cheltuială prin faptul că Asociația trebue să suporte transportul și întreținerea conferențiarilor, iar la alcătuirea bugetului Asociației Generale nu s'a prevăzut nici o sumă pentru cursurile de vară, hotărîndu-se de Adunarea Generală ca Asociațiile județene să contribuie ele pentru cursurile de vară, cu onoare vă rugăm a cunoaște că am hotărît următoarele:

Fiecare Asociație județeană va trimite la cursurile de vară dela Piatra Neamț, neaparat doi bursieri.

Acești bursieri vor fi aleși de dvs. dintre cei mai distinși învățători și învățătoare din județ de preferință dintre cei tineri — elemente de o corectitudine exemplară din toate punctele de vedere.

Pentru întreținerea lor ne veți trimite prin poștă până la 25 Iunie suma de lei 2.000, pentru fiecare bursier, comunicându-ne tot odată numele bursierilor.

Nu este îngăduit nici unei secții să lipsească dela această obligațiune hotărîtă și de ultima adunare generală. Sumele nu se vor încredința sub nici un motiv cursiștilor, ci se vor înainta direct Asociației.

Bursierii ce-i veți trimite vor trebui să-și aducă albituri pentru pat, pernă și pătură de învelit.

In afară de bursierii asociațiilor pot participa la cursuri de vară pe cont propriu și alți învățători. Aceștia își vor anunța din timp participarea la Asociația Generală, cu obligație de a achita, cel mai târziu, la deschiderea cursurilor, în ziua de 7 Iulie a. c., taxa de întreținere de 1.000 lei, pe timp dela 7—25 Iulie a. c.

CRONICA

Cronică literară

„Om", roman de Mircea Damian. (Editura „Cartea Românească", 1936).

M'am grăbit să cumpăr şi să citesc romanul „Om". Mă frapa denumirea atât de promiţătoare. Credeam că voiu găsi în această carte o sistematizare sau, cel puţin, o înşirare mai nimerită a tuturor componentelor ce alcătuesc fiinţa omenească. Intrevedeam chiar, cum pe paginile de hârtie se va ridica construcţia acestui organizm complicat din cuvintele şi duhul autorului.

Şi, într'adevăr, după citirea cărţii, m'am pomenit faţă în faţă cu o zidire, cu „opera" d. Mircea Damian. Dar n'am putut presupune că tocmai asemenea „om" trebue să fie intitulat cu numele atât de pretenţios şi vast.

S'a comis pur şi simplu o crimă la botezul romanului. Numai la botez, căci nu-i interzis să descrii chiar şi monştri bineînţeles cu denumirile lor adevărate. Şi nici sfidătoare nu pot fi aceste descrieri, mai ales dacă autorul este şi de părere, că cititorii pot înghiţi totul, ca fakirii... Elementara bunacuviinţă însă, cere ca să se respecte cel puţin o legătură dreaptă între firma cărţii şi conţinut. Să nu fie dela început şi până la sfârşit un fel de circ, cu fakiri improvizaţi şi cu adevăraţi scamatori, care sparg ouă în pălărie şi scot apoi deşteptătoare, porumbei etc.

In definitiv, cazul d. Mircea Damian este simplu şi evident. Pe 250 pagini înfăţişează un „om", descris aproape invizibil ca arhitect, partizan politic şi ministru. De ce ministru, partizan politic şi arhitect? Autorul a vrut probabil ca „omul" d-sale să aibă asemenea titluri. Nimic de zis. Şi acest personagiu se amorezează de o domnişoară dintr'o familie aleasă. Sunt indicii, că se amorezează şi domnişoara. Până aici totul merge bine.

Mai departe, însă, se începe o „tăvăleală" atât de năzdrăvană a acestui „om" cu duduia în cauză, pe paturile arhitectului, partizanului politic şi a ministrului-holtei, încât ori şi cine poate să ieie lecţii de procesul dragostei „răsturnate şi complecte"...

„Omul" d. Mircea Damian ţine pe cititor în faţa acestui proces repetat, cu prealabilele amănunte asupra desbrăcării femeii, un timp mai lung decât jumătatea cărţii. Se vizează foarte mult vigurozitatea şi bărbăţia masculului. „Tăvăleala" se descrie cu atâtea detalii, încât îţi faci socoteală, că autorul a stat de faţă... Treaba d-sale, la urma urmei. Dar se vede, că n'a cimentat bine dragostea, căci ministrul, partizanul politic şi arhitectul se căsătoreşte cu alta.

Se naşte întrebarea: de ce d. Mircea Damian şi-a denumit „omul" om? Poate ca să arate că şi arhitectul-partizanul politic-ministrul este mascul viguros (deci cu putere de dragoste) şi apoi canalie? După părerea d. Mircea Damian, altfel n'ar fi fost om?

N. Spătaru

Carnetul şcoalei

Cursuri de specializare pentru studiul individualităţii. *Asociaţia noastră a primit cu rugămintea de a publica următoarea înştiinţare:*

Domnule Preşedinte,

Solicitat de către membrii corpului didactic primar şi secundar, am hotărît organizarea unui nou curs pentru studiul individualităţii şi pentru expunerea problemelor noi în psihologie şi pedagogie. Acest curs va avea loc la Universitatea din Bucureşti, în localul Facultăţii de Filosofie şi Litere, în perioada 30 August—7 Septembrie inclusiv şi a fost aprobat de către Ministerul Educaţiei Naţionale.

In acest interval de nouă zile, se vor prezenta şi se vor face demonstraţiuni practice imediate, în legătură cu următoarele probleme:

1, Probleme de psihologie contemporană.

2. Probleme de pedagogie contemporană.

3. Examenul somatic al şcolarului.

4. Examenul psihologic al şcolarului.

5. Şcoala şi orientarea profesională,

Prelegerile şi experimentele acestui curs, prin excelenţă practic şi concret, vor avea loc la Facultatea de Filosofie şi Litere din Bucureşti (strada Edgar Quinet), utilizîndu-se unul sau două Amfiteatre, precum şi Laboratorul de Psihologie experimentală al Universităţii.

Numărul locurilor este limitat, pentru a se putea lucra în condiţiuni cât mai favorabile.

Inscrierea la curs costă lei 200 (două sute), sumă care urmează să fie expediată anticipat, prin mandat poştal, direct Laboratorului de Psihologie (strada Edgar Quinet, Facultatea de Litere şi Filosofie, D-lui I. M. Nestor). In zile şi ore speciale se vor vizita Laboratoarele de psihologie experimentală şi practică existente în Bucureşti, iar un stand cu cărţi şi cu material psihologic va fi continuu la dispoziţia participanţilor.

Cuartiruirea participanţilor va fi parţial executată prin biuroul cursului.

Vă rugăm foarte stăruitor să aveţi amabilitatea de a aduce această chestiune, cît mai neîntîrziat posibil, la cunoştinţa membrilor Asociaţiei Dv., prin afişare la sediu, prin inserarea în ziarele locale şi prin publicarea unei notiţe lămuritoare în revistele judeţene ale corpului didactic.

Inscrierea la curs trebue neapărat făcută pînă la 24 August 1937.

Mulţumindu-vă foarte călduros pentru sprijinul pe care-l acordaţi Laboratorului nostru, vă rugăm să primiţi omagiile noastre cele mai distinse.

Directorul Laboratorului de Psihologie Experimentală
Profesor şi Decan, **C. Rădulescu-Motru**

Ca răspuns la telegrama de omagiu adresată d-lui ministru al şcoalelor cu prilejul adunării generale a învăţătorilor, preşedintele asociaţiei înv. din jud Lăpuşna a primit următoarea telegramă din partea d-lui dr. Angelescu.

D-lui Arhip Preşedintele Asociaţiei Învăţătorilor Chişinău

Vă mulţumesc călduros pentru cuvintele ce mi-aţi adresat cu ocazia întrunirii în congres a învăţătorilor din judeţul şi oraşul Chişinău, apreciind la dreaptă valoare munca ce depuneţi pe ogorul şcoalei şi al neamului în acea parte a Ţării.

Ministrul Educaţiei Naţionale,
Dr. ANGELESCU

CARTI REVISTE

O contribuţie preţioasă. *„Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşna"* de Aurel V. Sava, tipărită în editura Fundaţiei „Regele Carol I", Bucureşti, 1937 pag. XXV—330 preţul lei 160.

Lucrarea cuprinde patru capitole: 1) Studiul introductiv cu privire la târgul şi ţinutul Lăpuşnei; 2) Documente; 3) Registrele documentelor şi 4) Indice.

După ce scoate în evidenţă „că multe drumuri duceau pe la Lăpuşna, împrejurare ca singură suficientă pentru a ridica o localitate la o însemnătate deosebită economică şi administrativă", autorul vorbeşte despre organizarea administrativă a târgului Lăpuşna în fruntea căruia, pe la începutul veacului al XVI-lea „sta un şoltuz ajutat de 12 pârgari". Bazat pe acte şi documente, autorul încearcă mai departe să delimiteze atât hotarele „moşiei târgului", cât şi „marginile ţinutului Lăpuşna", care pe la începutul veacului XVI, „în această parte a Moldovei, între Prut şi Nistru aşezându-se Tătarii, a devenit ţinut de margine", hotarul ţinutului confundându-se cu hotarul ţării. „Administraţia acestui ţinut şi supravegherea supremă a marginei, în special până la înfiinţarea serdăriei, o aveau pârcălabii de Lăpuşna". Autorul dă o listă cu numele pârcălabilor de Lăpuşna şi apoi de Chişinău, cari apar în documente ce-i sunt cunoscute.

„Pârcălăbia a decăzut însă cu încetul prin înfiinţarea serdăriei în cea dintâi jumătate a veacului XVII. Fenomenul se evidenţiază printr'un document cunoscut din anul 1730 dela Grigore Ghica Voevod, document prin care se încearcă a se delimita competinţa administrativă şi judecătorească a pârcălabilor de Orhei, Lăpuşna şi Soroca, în raport cu cea a serdarilor". De aci înainte „paza marginei" cădea în atribuţiunile serdarului care avea o puternică forţă militară, alcătuită în special din mazilii celor trei ţinuturi.

Mai multe documente din acest volum aduc mărturii noui despre fiinţa şi prăpădul năvălirilor tătăreşti, ca şi despre alte fapte în legătură cu istoria generală.

Lucrarea mai stăruie şi reuşeşte să dovedească că, în ciuda tuturor vicisitudinilor şi vitregiilor timpurilor şi influenţelor străine în decursul veacurilor niciodată n'a încetat să pulseze viaţa românească în ţinutul Lăpuşnei şi în general în Basarabia, nume impropriu provinciei noastre, şi că majoritatea

covârşitoare a localităţilor poartă numele descălicătorilor de sate, cari au fost vechii boieri moldoveni, întemeietori de răzăşii „Cuvântul Basarabia, spune autorul, nu se întâlneşte în nici unul din documentele vechi ale ţinutului. Să mi se ierte această stăruinţă, dar este necesară după cum socot nimerită şi o cercetare atentă a numelor de localităţi din regiune în lumina documentelor istorice. O asemenea cercetare furnizează pentru acei cari au nevoie de ea o nouă şi evidentă dovadă despre continuitatea neîntreruptă a vieţii româneşti şi despre compacta integritate etnică şi istorică a regiunii".

Studiul introductiv se încheie astfel: „Cercetările pur filologice vor extrage din acest volum, pentru studiile de strictă specialitate, materialul ce va fi găsit folositor. Socot însă că este foarte importantă constatarea că majoritate a satelor ţinutului Lăpuşna păstrează şi astăzi — sacra moştenire a unui trecut îndepărtat — amintirea nealterată a numelui strămoşilor cari din vremurile de demult au pus aici temeiurile unei nesdruncinate vieţi naţionale româneşti".

„Este o tradiţie sfântă care impune fiilor noastre administrative respect pentru moştenirea multiseculară, căci după cum bine spune un document din colecţia noastră: „aşezările părinţiior nu socotim cu cale să le strice feciorii", şi de aceia păstrarea cu sfinţenie a numelor tuturor satelor. Nici unul din ele nu este străin. Dar dacă cumva stăpânirea străină a lăsat în urma sa o amintire pârgăritoare datori suntem să restabilim vechile şi adevăratele nume ale satelor moldoveneşti, căci aceste nume nu sunt creaţiuni artificiale ci, un fenomen firesc al vieţii băştinaşe".

In capitolul II autorul publică o colecţie bogată în număr de 204 documente inedite, culese din arhiva Tribunalului Lăpuşna, arhivele statului, Chişinău, arhivele mănăstirilor basarabene şi dela persoane particulare.

In Regestnele documentelor (cap. III) autorul rezumă în ordinea curentă şi cronologică, toate documentele publicate în capitolul precedent.

In Indice (cap. IV) cetitorul este ajutat să concentreze cu mai multă uşurinţă toate documentele cu privire la o anumită localitate pentru a-şi forma imaginea sintetică despre obârşia şi evoluţia acelei localităţi. Localităţile şi numele istorice cu privire la ţinutul Lăpuşnei sunt trecute în ordinea alfabetică cu arătarea paginii din valum, unde sunt tipărite documentele cari se referă la accalocalitate sau personaj istoric. De exemplu, cu ajutorul indicelui, cetitorul poate găsi şi studia uşor cele 18 documente cu privire la întemeierea şi desvoltarea economică şi administrativă a târgului Lăpuşna sau cele 102 documente cu privire la ţinutul Lăpuşnei.

După doi ani de muncă asiduă şi cercetări minuţioase în diferite arhive, d-l Aurel V. Sava, preşedintele Tribunalului Lăpuşna, vine cu o contribuţie preţioasă evocând trecutul ţinutului nostru în lumina adevărului istoric. Recomandăm cu toată căldura colegiilor această lucrare, căci pe lângă valoarea ei istorică ce-o face să fie foarte interesantă, ea furnizează şi un bogat material monografic pentru majoritatea satelor din judeţul Lăpuşna.

Grigore I. Bălan

Metodica enciclopedică a lucrului manual pentru şcoalele primare şi secundare de *Al. Marinescu* — 1934, Cultura—Făgăraş str. Regele Carol II,—23,—418 pag. 140 lei.

Am mai spus, când-va, în paginile revistei noastre că, sunt foarte rare cărţile cu caracter practic, în domeniul educaţiei, la noi, în ţară. Apariţia uneia din acestea, este o adevărată binefacere; o adevărată revelaţie pentru şcoala primară; pentru copii şi pentru învăţător. Cartea de *lucru manual* a d-lui *Marinescu*, e una dintre acestea. O carte rară; un foarte bun manual de pedagogie aplicată.

Pentru mulţi, dintre noi, lucrul manual constitue o povară, —*nu pentrucă e greu*, ci pentrucă este un domeniu de activitate educativă, cu care încă nu ne-am familiarizat. In foarte multe şcoli, din această pricină *lucrul manual*, activitatea aceasta, atât de plăcută copiilor alături de desemn, cântec, jocuri, gimnastică, este o ficţiune.

Privit subt raportul material, lucrul de mână, necesită oarecare cheltueli necesită ceva bani, fapt ce-a făcut pe mulţi să stea pe loc.

Iată însă, că manualul d-lui Marinescu, deschide noi orizonturi de realizări; preconizează cele mai bune metode şi din atâtea ramuri de activitate manuală, expuse cu limpezimea necesară în acest manual, învăţătorul interesat, îşi poate alege, cu foarte mulţi sorţi de izbândă, ceeace este potrivit regiunei în care profesează, găsind mai la îndemână material brut necesar.

Aceasta în ceeace priveşte partea aplicativă practică, care tratează despre: modelaj, lucrări din hârtie şi carton; demicartonajul; cartonajul; legatul cărţilor; împletituri din pae; din papură; rafie; răchită; sârmă; *Tâmplăria; Sculptura;* traforajul; facerea periilor; *Muzeul şcolar*; confecţionare, conservare, *împăiatul* păsărilor, peştilor, şerpilor, broaştelor, mamiferelor; *Tinichigeria* şi Lucrul manual pentru fete.

Dar, nici în ceeace priveşte partea teoretică, manualul d-lui Marinescu, nu este sărac şi nu neglijează nimic. Mai ales, prin noutăţile inedite pe care le prezintă. Astfel nu putem trece cu vederea, *prefaţa*, datorită d-lui *Prof. I. Nisipeanu* şi în special cuvintele de prezentare a d-lui Insp. Gen. Şcolar *C. Stan*, care, cu un dar deosebit, scoate în evidenţă importanţa lucrului manual „în viaţa de toate zilele" şi „intră în cadrul învăţământului armonic: ajută, complectează şi întregeşte cunoştinţele acelor obiecte de învăţământ, care, prin caracterul lor, trebue să rămână practice: aritmetica, geometria, ştiinţele naturale, desemnul" — şi noi adăugăm, şi geografia.

Vine apoi „Cuvânt către învăţători" de *Ioan Cocişiu*, director de şcoală normală. Autorul, deasemenea ne prezintă câteva probleme interesante ca: Lucrul manual în şcoală; Lucrul manual în diferite ţări: Norvegia, Danemarca, Finlanda, Olanda, Belgia, Elveţia, Franţa şi Suedia, ţara clasică a lucrului manual"; Germania şi Prus ia. Lucrul manual în România, un adevărat portret al situaţiei acestui învăţământ la noi în ţară şi „*Situaţia de azi*", în care se ocupă de „şcoala model, de „gospodării model"; critici aduse; explicarea psihologică; motive de ordin psihologic; constatări şi rezultate; consideraţiuni şi observări şi programa analitică.

Ne oprim aici. Nu mai spunem nimic altceva despre această carte, de oarece oricâte am spune — nu vor reuşi s'o înlocuiască. Fiecare învăţător e dator, cred, s'o aibă şi s'o pună în aplicare. Acesta ar fi cel mai bun omagiu adus *autorului* care s'a străduit să fie de folos.

N. Olaru

Alianța Economică. Anul I Nr. 4 Aprilie 1937, tribună neocooperatistă de îndrumare economică socială. Redacția și Administrația — București II, str. Chișinău 16. Abonament cu adeziune lei 73, particulari 120 lei și Autorități și instituții 1000 lei.

Pentru cine se ocupă cu problemele cooperației această revistă este un excelent sfătuitor, punând într'o lumină nouă principiul solidarității sociale. In acest număr D-l Prof. Cezar G. Parteniu — vorbește despre „Cooperația și monopolurile"; D-l Prof. P. H. Suciu despre „Agrarianism sau Industrialism"; Vasile Nădejde despre „Creditul agricol și Magazia sătească", iar D-l T. Rădulescu-Thanir directorul acestei reviste despre „Cooperația de mâine", o conferință foarte interesantă prin noutatea problemelor puse și prin adevărata lumină dată principiului de cooperație care trebue să fie „interprindere economică capitalistă sub raportul technic și cooperatistă sub raportul etic". D-lui mai preconizează, ca o măsură de a scăpa de povara fiscalității și monopolul trusturilor, sistemul de îmbogățire mutuală prin economii automate. Pentru noi, învățătorii, revista poate să fie de un real folos,

Școala și Viața. București, No. 8 - 9, anul VIII - 1957. Cu acest număr, Comitetul Central al As. G-le al Invățătorilor din România, se poate felicita.

Bogat în articole interesante și cronică; cu buletinul profesional, care arată lupta demnă a acestui Comitet pus în slujba învățătorilor, acest număr din revista „Școala și Viața" e instructiv și interesant.

Remarcăm: „Problema Destinului și Creștinismul" de C. Rădulescu-Motru; „Noutăți despre copii" de Tr. Belcescu; Ileana Zara: „Biblioteci de copii" I. Georgescu: „Orientarea profesională a învățătorului".

N. O.

Drumul nou. Nr. 8, anul VII, 30 Aprilie 1937, București 3, str. Polonă No. 8, revistă pentru îndrumarea agricultorilor, este o publicație de specialitate care luptă cu cele mai autorizate condee pentru ridicarea agriculturei printr'o nouă concepție științifică despre pământ, ca ogor economic și gospodăria plugărească ca ogor etic de regenerare națională.

In acest număr D-l Ing. Agr. Petru I. Morcovecu subliniază însemnătatea nouii legi de organizarea agriculturei privitor la vânzările pământurilor rurale, prin care se oprește înstrăinarea acestui patrimoniu național în mâinile celor ce nu sunt cetățeni români și n'au ca ocupație de căpitenie agricultura. Nu mai enumerăm celelalte articole, ținem însă să relevăm această nobilă muncă pentru popularizarea enciclopedică a cunoștințelor agricole. Această revistă mai poate fi folosită și ca mijloc educativ, fiind foarte bună pentru lecturile agricole la cursul complimentar a școalelor cu caracter agricol. Ii urăm prosperitate și succes.

Pentru inima copiilor No. 3—4, anul XII, Martie, Aprilie 1937, București I str. Pitagora 18,—bătrână revistă pedagogică pentru educația nouă, sub conducerea D-lui Prof. I. Nisipeanu, ajutat de D-nii T. Geantă și Florian Stănică, acest organ de publicații este o flamură de îndemn pentru problemele educației copiilor după nouile principii pedagogice și pentru deosebita considerație ce trebuie să se dea copilului ca ființă autonomă, care trăiește o viață proprie și se desvoltă printr'un proces de „lentă maturațiune".

In paginile ei respiră un suflet pentru copii.

In acest număr relevăm: „Intre rutină și inovație" de I. Nisipeanu; „Abecedarul" de T. Geantă.

„Educația populară în Cehoslovacia"

de Florica D. Ionescu „Imprimeria în şcoală şi Revistele copiilor pentru copii" de Florian Stănică şi „Evoluţia gândirei pedagogice la noi" de F. Moleă. Urăm acestei vajnice reviste succes şi prosperitate pentru îndreptarea atenţiei societăţii pedagogice dela noi, către studiul serios al sufletului de copil, după care trebuie să ne croim căile de învăţământ şi mai cu seamă pe cele de educaţie. Viaţa copilului integrat în viaţa naţiunei şi a patriei sale.

Economia — Nr. 2, Anul, Anul II, Maiu 1937, organ de publicitate a Casei Naţionale de Economie şi Cecuri poştale Bucureşti,—acest număr este închinat „Invierei", foarte bogat în articole de informaţie privind evoluţia ideiei de economie şi desvoltarea acestei virtuţi la noi în ţară şi în străinătate. Ceeace ne poate bucura şi procura satisfacţia morală, este faptul pe care îl constată această revistă, că învăţătorii sunt pe prima linie în luptă pentru organizarea caselor de economi şi desvoltarea şi educaţia spiritului de economie la poporul român.

Încă o dovadă că învăţătorii oricând sunt la datorie când e vorba de prosperitatea Ţării şi înălţarea Neamului.

Cinste lor! Deplin succes conducătorilor casei naţionale de economie şi prosperitate dorim revistei „Economia".

Căminul Cultural — revistă de cultura poporului Anul III No. 3, Martie 1937, Bucureşti—Bucureşti III strada latină No. 8, Ab anual 100 lei. Fund. Cult. Reg. „Principele Carol". Cu un cuprins închinat în prima parte lui Ion Creangă, acest număr vine să sărbătorească o sută de ani dela naşterea lui Ion Creangă - vraja neamului românesc.

S'a subliniat însemnătatea operei lui Ion Creangă pentru satul românesc, însemnătatea scrisului şi darului său de povestitor. Astfel s'a scos în evidenţă crâmpee din viaţa sbuciumată a acestui geniu. Remarcăm „Ion Creangă" de I. C. Cazan, „Ion Creangă şi şcoala poporului" (din pedagogia „amintirilor") de Stanciu Stoian, „Ion Creangă, povestitor al satelor" de Anton Coşbuc.

Dar s'a uitat însemnătatea educativă a operei acestui mare literat, nu prin cantitate ci prin substanţialitatea operei sale; s'a uitat deasemenea însemnătatea „amintirilor" lui Creangă în ceeace priveşte cunoaşterea sufletului de copil român, în general, nu numai a copilului de sat cum susţine D-l Stanciu Stoian. Pentrucă, neastâmpărul vieţii copilăreşti, fie că-şi găseşte întrupare în elementele mediului dela ţară sau în elementele vieţii de oraş — în fond, acelaş este. Trebuinţa de activitate, de născocire, de mişcare, de joc şi de cântec, — cu un cuvânt, nevoia inexorabilă, lăuntrică, ce clocoteşte în sufletul de copil, spre a se integra în ritmul vieţii sociale, de-a se desvolta,— aceeaş este pentru toţi copiii (fie ei dela sat, fie dela oraş) diferă numai elementele în care se întrupează, diferă partea materială.

Din amintirile lui Creangă, în primul rând, învăţăm o psihologie a copilului iar copiii găsesc, în această operă, un mijloc pentru desvoltarea imaginaţiei" a fanteziei, a cenzurei, trăesc clipe de fericire, prin humorul lui sănătos şi atractiv şi câştigă „gustul de cetit", cheia dragostei de studiu şi de carte. Puneţi în mâna copiilor cărţile lui Creangă şi veţi face din el un înaintemergător.

N. Olaru

———

Adunarea generală ordinară a învăţătorilor din municipiul Chişinău şi judeţul Lăpuşna

In ziua de 25 Aprilie, orele $10^1/_2$ dimineaţa, în conformitate cu statutele Asociaţiei, a avut loc în sala de festivităţi a şcoalei de contabilitate adunarea generală ordinară a membrilor corpului didactic primar din Municipiul Chişinău şi judeţul Lăpuşna.

Adunarea este prezidată de D-l *I. Arhip*—Preşedintele Asociaţiei. Participă D-nii: *M. Voia*—Prefectul judeţului, *I. Barcariu* — Revizor şcolar, *P. Râmneanţu* — Preşedintele Asociaţiei Regionale din Banat, D-l *I. Moscovciuc* — Preşedintele Asociaţiei Invăţătorilor din jud. Orhei, *L. Boga* — Directorul Liceului „Alexandru Donici", precum şi un număr de peste 300 colegi şi colege din oraş şi judeţ.

In cuvântul de deschidere D-l *I. Arhip*, în numele Asociaţiei aduce omagii M. S. Regelui, salută prezenţa oaspeţilor la adunare, arată luptele duse de Asociaţie în frunte cu neobositul conducător *D. Ţoni*, pentru revendicările profesionale, scoate în evidenţă preţiosul concurs acordat şcoalei şi slujitorilor ei de actualul Ministru al Educaţiunei Naţionale D-l Dr. C. Angelescu, deasemenea D-sa arată cum D-l M. Voia — Prefectul judeţului, înţelegând rolul important al şcoalei naţionale a dat întreaga D-sale contribuţie alături de apostolii şcoalei, ajungând astfel la realizări ale căror faimă a trecut de mult graniţele judeţului.

In încheiere D-l I. Arhip închină cuvinte simţite memoriei colegilor cari în cursul anului s'au stins din viaţă şi face apel la munca şi solidaritatea învăţătorilor subliniind importanţa acestei manifestaţiuni dăscăleşti.

D-l Prefect *M. Voia* aduce salutul guvernului şi arată că a înscris în programul judeţului o grijă mare pentru şcoala naţională, stăruind să traducă

în fapte această grijă a conştiinţei. „Contribuţia învăţătorilor la luminarea satelor" spune D-sa „este mare şi necesară mai ales aici în Basarabia, unde trebuie să punem capăt analfabetismului ce deţine încă un procent ruşinos". Adresează apoi un călduros apel învăţătorimei să dea întregul concurs administraţiei judeţene şi comunale pentru ridicarea judeţului Lăpuşna.

Au mai adus salut congresului D-nii: *I. Barcariu* — Revizor şcolar, *P. Râmneanţu* din partea învăţătorimei bănăţene, *I. Moscovciuc* — Preşedintele învăţătorilor din judeţul Orhei şi *L. Boga.*

Corul învăţătorilor lăpuşneni a intonat „Imnul Regal" şi a cântat frumoase arii naţionale şi populare.

După o întrerupere de 20 minute, se procedează la constituirea biuroului adunării, care se compune astfel: *I. Arhip* — preşedinte, *I. Chicu* şi *M. Mardarie* — secretari şi *I. Cernat* şi *I. Burlacu* — scrutatori.

Se intră în ordinea de zi

După aceasta Preşedintele dă cuvântul de intrare în ordinea de zi.

1. D-l *N. Ermurache,* secretarul Comitetului Asociaţiei, citeşte darea de seamă asupra activităţii comitetului pe anul 1936.

2. D-l *V. Voiciulis,* citeşte şi expune contul de gestiune şi bilanţul.

3. D-l *Gh. Druţă* citeşte raportul comisiei cenzorilor.

Mai mulţi colegi: *Al. Nastase, Al. Chiriţă, I. Cernat, N. Olaru, T. Balmuş, I. Sârbu, I. Plămădeală* şi *A. Albu* iau cuvântul în legătură cu chestiunile de mai sus, cerând diferite lămuriri.

După răspunsul Preşedintelui adunarea mulţumeşte Comitetului pentru activitatea desfăşurată şi D-lor *Vl. Neaga* şi *P. Crihan* — Redactori ai Revistei „Şcoala Basarabeană" pentrucă au reuşit prin munca şi priceperea lor să facă din această revistă

una din cele mai de seamă publicaţiuni dăscăleşti din ţară.

Pusă la vot, darea de seamă cu contul de gestiune este aprobată.

Alegerea Comitetului

Comitetului actual expirându-i mandatul, se procedează prin vot secret la alegerea noului comitet.

Participă la votare 259 votanţi.

La despuerea scrutinului se proclamă următorul rezultat:

Pentru comitet:

I. Arhip	—242 vot.	I. Chicu	—150 vot.
Gr. Bălan	—211 „	I. Burlacu	—134 „
A. Albu	—178 „	N. Ermurache	—128 „
I. Cernat	—154 „	N. Olariu	—123 „
V. Voiciulis	—151 „		

Supleanţi:

I. Nagacevschi	—99 vot.	I. Sârbu	—71 vot.
Gr. Ciorap	—74 „		

Pentru comisia cenzorilor:

P. Crihan	—80 vot.	Th. Balmuş	—33 vot.
P. Ţanţu	—41 „		

Supleanţi:

I. Plămădeală	—30 vot.	Al. Chiriţă	—25 vot.
Gh. Druţă	—27 „		

4. Cum trebuie înţelese şi după ce norme să se facă înaintările şi definitivările învăţătorilor.

D-l *I. Nagacevschi,* raportor, citeşte referatul întocmit.

(Referatul e publicat în altă parte a revistei)

După ample discuţii la cari iau parte mai mulţi învăţători, se adoptă referatul raportorului.

5. Situaţia materială a învăţătorului şi a şcoalei.

Referatul respectiv îl citeşte D-l *I. Nagacevschi.*

(Referatul e publicat în altă parte a revistei)

D-nii *Aniţei* şi *Olaru* propun diferite modificări asupra organizării Comitetelor săteşti. D-l *Balmuş,*

cere ca sporul de scumpete să se acorde şi învăţătorilor dela ţară. Adunarea aprobă referatul cu complectările propuse.

6. Casa Învăţătorului. Raportor D-l *Gh. Druţă:* expune gestiunea Casei Învăţătorlui, precum şi modul cum este şi cum trebuie administrată, cât şi îmbunătăţirile care trebuie să se facă casei, cu amenajarea unui dormitor etc.. Adunarea aprobă să se facă aceste îmbunătăţiri în limita posibilităţii bugetare.

Faţă de felul cum este administrată casa cât şi de interesul şi dragostea ce o depune D-l Gh. Druţă, ca bun gospodar şi bun administrator, adunarea îi aduce sincere mulţumiri.

7. Sanatoriul Sergheevca. D-l *I. Arhip*—Raportor, expune situaţia sanatoriului şi transformările ce sunt necesare să se facă pentru o mai bună folosire a lui.

Adunarea aprobă ca în limita prevederilor bugetare să se facă reparaţiile şi transformările necesare.

8. Bugetul pe anul 1937.

Se aprobă proectul de buget întocmit de comitet.

9. Excursia. Adunarea dă mandat Comitetului să studieze chestiunea de aproape şi rezultatul la care se va ajunge să fie comunicat colegilor.

10. Diverse.

Se dă cetire apelului făcut de Inspectoratul şcolar relativ la contribuţia învăţătorilor cu salarul pe o zi, pentru monumentul Regelui Ferdinand ce se va ridica în oraşul Chişinău.

Adunarea hotărăşte ca fiecare învăţător să contribuie în măsura posibilităţii la realizarea acestui act de mare patriotism.

Epuizându-se ordinea de zi, D-l Preşedinte mulţumeşte congresiştilor pentru spiritul în care au decurs desbaterile şi declară adunarea închisă la orele 12 noaptea.

PROCES-VERBAL

Astăzi 26 Aprilie 1937

Noi, membrii Comitetului Asociaţiei învăţătorilor din Municipiul Chişinău şi judeţul Lăpuşna, aleşi de adunarea generală din 25 Aprilie a. c., ne-am întrunit în şedinţă de constituire la sediul Asociaţiei.

In urma consfătuirilor şi propunerilor ce au avut loc, prin unanimitate de voturi s'a constituit comitetul după cum urmează:

I. Arhip — Preşedinte; *Gr. Bălan* — Vice-preşedinte; *N. Ermu ache* — Secretar şi *V. Voiciulis* — Casier; D-nii: *I. Burlacu, A. Albu, I. Cernat, I. Chicu* şi *N. Olaru* — Membri.

După constituire, s'a luat în discuţiune chestiunea reparaţiei sanatoriului dela Sergheevca, hotărându-se ca un delegat al Comitetului ales în persoana D-lui I. Arhip — Preşedintele Asociaţiei, îndată după Paşti să plece la faţa locului, pentru a studia urgenţa lucrărilor şi modalitatea efectuării lor.

S'a mai luat în discuţie apoi chestiunea excursiei din vara anului curent şi s'a hotărît deasemenea ca D-l Preşedinte să facă intervenţii la Ministerul Comunicaţiilor, pentru a obţine înlesniri cât mai mari.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal.

Preşedinte, **I. Arhip**

Secretar, **N. Ermurache**

Membri:
V. Voiciulis
I. Chicu
Gr. Bălan
A. Albu
I. Cernat
N. Olaru

Dela Asociaţia Învăţătorilor

Proces-Verbal Nr. 6

Astăzi 19 Iunie 1937.

Noi, membrii Comitetului Asociaţiei Învăţătorilor din jud. Lăpuşna şi Municipiul Chişinău, ne-am întrunit în şedinţă la sediul Asociaţiei, în urma convocării ce ni s'a făcut de către D-l Preşedinte.

Prezenţi: D-l I. Arhip — Preşedinte şi D-nii: A. Albu, V. Voiciulis, I. Cernat, I. Purlacu, N. Olaru, Gr. Bălan şi N. Ermurache — membri.

La ordinea zilei:

1. Sanatoriul „Sergheevca".

Se deleagă D-l Preşedinte Arhip care va pleca la faţa locului şi va stabili reparaţiunile absolut necesare pentru ca intrările să fie separate la fiecare cameră. Deasemenea se va revizui acoperişul, făcându-i-se reparaţiunile sumare necesare. Pentru supraveghierea lucrărilor de reparaţie se însărcinează D-l D-tru Dobrov, care pentru aceasta va primi din partea Asociaţiei, cheltuelile de transport, una cameră pe tot timpul sezonului şi taxa comunală de băi. Tot D-sa va fi şi administratorul Sanatoriului în tot acest timp. Se vor procura din comerţ 5 (cinci) saci pentru saltele.

Taxa zilnică a unui pat se fixează pentru o singură persoană 20 lei, iar pentru 2,3 sau mai multe persoane din aceiaşi familie — 15 lei; cu luna, — pentru un pat 450 lei.

Inscrierile pentru primul sezon 1 Iulie—1 August se fac la sediul Asociaţiei până la data de 10 Iulie a. c., iar pentru al doilea sezon 1 August — 1 Septembrie — până la 1' August a. c.

După aceste termine, D-l Administrator, va putea închiria camere şi la persoane particulare după preţurile locale de sezon.

2. Excursia:

Dat fiind faptul că:

a) Foarte mulţi dintre coriştii au fost chemaţi la cursurile de Străjerism, din care cauză nu s'a putut pregăti programul stabilit;

b) Inscrişi pentru această excursie, fiind foarte puţini, se hotărăşte amânarea organizării excursiei pentru timpul când împrejurările vor fi mai favorabile. Depunerile făcute pentru excursie stau la dispoziţia depunătorilor.

3. Curba de sacrificiu:

Dat fiind scumpetea excesivă a vieţii, care loveşte, în general, asupra salariaţilor publici şi în special asupra învăţătorilor cărora li s'a aplicat diferite curbe de sacrificiu, conducerea centrală a Asociaţiei Generale este rugată să facă toate demersurile, în cadrul federaţiei generale a salariaţilor publici pentru ridicarea ultimelor curbe.

Această hotărîre a comitetului se va comunica Comitetului central.

4. Invitaţiile frontului unic:

Se deleagă D-l I. Arhip pentru a participa la şedinţa Comitetului Frontului Unic din ziua de 21 Iunie a. c. şi a lămuri poziţia Asociaţiei noastre faţă de acest front, conform comunicatului dat de conducerea noastră centrală.

5. Asistenţa medicală:

Se ascultă referatul D-lui Olaru N. referitor la organizarea asistenţei medicale a învăţătorilor şi hotărăşte ca această chestiune să fie pusă la prima adunare generală, iar până atunci se vor lua de către D-l Arhip şi D-l Bălan, înţelegeri cu Asociaţia medicilor, a farmaciilor şi Spitalul Central din localitate ca să obţină condiţiuni mai convenabile pentru consultaţii şi tratament pentru toţi colegii.

6. Aconturile din salarii:

Din lipsa de fonduri şi având în vedere că Asociaţia are de suportat diferite cheltueli urgente şi absolut necesare (reparaţia Sanatoriului „Sergheevca", reparaţia Căminului, combustibil pentru cămin, Revista etc.) se suspendă acordarea acestor avansuri, provizoriu, până la 1 Septembrie 1937.

7. Cereri de ajutor:

Se aprobă D-lui Cernit Gr. una mie lei şi D-lui Stratu M. cinci sute.

8. Institutul de orientare profesională şi protecţia copilului.

Se ascultă propunerea făcută de d-l Olaru şi se hotă-

răşte ca o comisie compusă din D-nii Bălan, Voiciulis, Burlacu şi Olaru să studieze această chestiune şi să comunice rezultatul la şedinţa viitoare.

9. Congresul General al Asociaţiei Generale:

Fiindcă în anul 1938, se împlinesc 20 de ani dela Unirea Basarabiei cu Patria Mumă, ca o manifestare naţională a întregei învăţătorimi din România, faţă de acest istoric act, se va interveni către Comitetul Central al Asociaţiei, ca congresul general din anul 1938 să aibă loc la Chişinău.

10. Delegaţi la Congresul General 1937, Oradea Mare: Se deleagă D-l I. Arhip.

11. Cursurile Asociaţiei dela Piatra Neamţ:

Se vor trimite 3 învăţători, plătindu-se câte o mie lei de fiecare.

12. Diverse:

Se aprobă:

a) Rata din datoria cuvenită Creditului Urban Iaşi.

b) Abonamentul la Revista „Izvoraşul" în suma de una sută lei.

c) 458 lei Şcoalei de Contabilitate pentru sală şi lumina electrică cu ocazia Adunării generale din 25 Aprilie 1937.

d) Comitetul Asociaţiei ia act cu satisfacţie de răspunsul D-lui Dr. Angelescu Minist. Educaţiei Naţionale.

e) Reţinerile pentru Asociaţie. Se va interveni către Inspectoratul Şcolar ca să se respecte hotărârea Ministerului şi aceste reţineri să se facă prin statele de salarii.

f) Reţinerile pentru Monumentul „Regele Ferdinand I".

Se va comunica Inspectoratului Şcolar, hotărârea adunării denerale.

h) Gospodăria Căminului.

Delegaţia permanentă va lua toate măsurile pentru procurarea combustibilului, efectuarea reparaţiilor strict necesare localului căminului, înzestrarea dormitoarelor precum şi soluţionarea tuturor chestiunilor de bună gospodărie.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal.

Preşedinte, **I. Arhip**

Secretar, **N. Ermurache**

Membri: **V. Voiciulis I.Cernat I.BurlacuN. Olaru Gr.Bălan**

PROCES-VERBAL

al Adunării Generale Ordinare a membrilor Băncii Populare „Spiru Haret" a Corpului Didactic din jud. Lăpuşna, ţinută în ziua de 26 Aprilie 1937.

Astăzi 26 Aprile 1937, ora 10 a. m.

Noi, Membrii Băncii Populare „Spiru Haret", societate Cooperativă de credit şi economie, cu sediul în Municipiul Chişinău, jud. Lăpuşna, în conformitate cu dispoziţiunile art. 40 din Statute şi în urma convocării No. 67, consemnată în procesul-verbal de şedinţă a Consiliului de Administraţie din 11 Martie 1937, ne-am întrunit în a doua şedinţă a Adunării Generale Ordinare, în localul Şcoalei de Contabilitate şi Educaţie Cooperatistă din Municipiul Chişinău, str. Universităţii No. 131, pentru a discuta ordinea de zi prevăzută în convocare.

Adunarea este prezidată de D-l Grigore Bălan, Preşedintele Consiliului de Ad-ţie, conform art. 45 din Statute, alegându-se ca secretari D-nii Alexandrescu Alexandru şi Olaru Neculae şi scrutători Cernat Ion şi Ciorap Grigore, cari vor semna valabil în numele nostru toate lucrările Adunării Generale.

Asistă la Adunare D-l Controlor P. Crasovschi, Delegatul Uniunii Cooperativelor din Basarabia. Biuroul cercetează şi constată că s'au îndeplinit toate formalit. prevăz. de Statut şi Lege pentru convocarea adunării.

Se constată că din 698 societari cu drept de vot, sunt prezenţi 195 membri, cari au semnat lista de prezenţă în registru Inventar-Bilanţ, după care o copie certificată de Biuroul Adunării, se va anexa la dosarul cu lucrările Adunării.

Adunarea, fiind în a doua convocare, se declară legal constituită, conf. art. 46 din statute, pentru a discuta şi hotărî asupra ordinei de zi, prezentată de Consiliul de Ad-ţie şi aprobată de Adunarea Generală cu intervertirea punctului 16, care se va discuta după raportul Comisiunii de cenzori dela punctul 3.

După ce biuroul a verificat actele de convocare şi for-

malităţile de publicare şi afişare a convocării şi după ce s'a constatat că aceste formalităţi s'au făcut conform prevederilor statutare, se trece la discutarea ordinei de zi.

D-l Bălan Grigore, evoacă memoria membrilor decedaţi în cursul anului societar: Baeuerle Erich, Vasiliu C-tin, Nicolaidi C-tin, Palade Gheorghe, Vomişescu Natalia şi Ţanţu Vasile. In semn de pioasă amintire Adunarea se ridică în picioare şi păstrează un minut de tăcere. Apoi se citeşte darea de seamă, bilanţul, contul de profit şi pierdere, încheiate la 31 Decembrie 1936. D-l Ştefan Grosu, Preşedintele Comisiunii de cenzori, citeşte raportul acelei Comisiuni. Conform intervertirii ordinei de zi, aprobată de Adunare, se ia cunoştinţă de rezultatul inspecţiilor făcute de organele Uniunii Cooperativelor, cari au verificat operaţiunile Băncii din anii: 1933, 1934, 1935 şi 1936. La discuţia generală asupra dării de seamă, iau cuvântul D-nii Gonţa S., Dobânda Gr, Berliba I., Crasovschi P.. Controlorul Uniunii, Muşcinschi V., Plămădeală I. etc. D-l G. Bălan Preşedintele Consiliului, dă toate lămuririle cerute de unii vorbitori. Adunarea Generală, luând act de concluziile consemnate în procesul-verbal de inspecţia făcută Băncii de către D-l P. Crasovschi, Controlorul Uniunii Cooperativelor din Basarabia şi de D-l Dumitrescu-Bumbeşti Gh., Consilier la Casa Centrală de îndrumare şi control, din cari rezultă că Banca în ultimii ani a realizat progrese mari, elogiază activitatea Consiliului de Ad-ţie, îi exprimă mulţumiri pentru munca depusă şi felul cum a condus societatea şi aprobă cu unanimitate bilanţul şi contul de profit şi pierdere, dându-i descărcarea de gestiunea anului 1936.

2. Se aprobă următoarea repartizare a beneficiului net în suma de 75.908 lei:

Fondului de rezervă 10%	7.590	lei
Fondului cultural 10%	7590	„
Prima de muncă 12%	9.110	„
Dividend capitalului social	40.000	„
Subvenţie revistei „Şcoala Basarabeană	5.000	„
Pentru amortizarea mobilierului	6.618	„
Total	75.908	„

3. Se procedează la alegerea a 3 membri în Consiliul de Ad-ţie în locul D-lor Grigore Bălan, Ion Berliba şi Iosif Nica a căror mandat a expirat. Se propun următoarele candidaturi ale D-lor: Grigore Bălan, Ion Berliba, Iosif Nica, Ştefan Gheorghiade, Pamfil Simeon, Leon Boga, Spiridonică Mihail şi Petre Bossun. Votarea secretă se face cu buletine. La dispuierea scrutinului se constată, că au votat 186 membri, candidaţii obţinând următoarele rezultate:

D-l	Grigore Bălan	163	voturi albe
„	Ştefan Gheorghiade	98	„ „
„	Petre Bossun	94	„ „
„	Iosif Nica	54	„ „
„	Ion Berliba	47	„ „
„	Mih. Spiridonica	23	„ „
„	Leon Boga	20	„ „

Adunarea Generală proclamă aleşi pe D-nii: Grigore Bălan, Ştefan Gheorghiade şi Petre Bossun, cari au obţinut majoritatea absolută de voturi din totalul de 186 voturi exprimate.

4. Se realeg prin aclamaţie în Comisiunea de cenzori D-nii Ştefan Grosu, Iurie Crocos şi Ion Chicu, iar ca supleanţi D-nii: Alexandru Vrabie, Ion Plămădeala şi Mihail Spiridonică.

5. D-l Bălan Grigore, preşedintele Consiliului de Ad-ţie citeşte proectul pentru modificarea cassei de ajutor reciproc. La discuţia generală asupra acestui proect să încing vii desbateri în jurul amendamentului propus de D-l Ilie Burlacu, în sensul ca membrii Băncii să primească cota de ajutorare la eşire la pensie, ca şi familiile decedaţilor. D-nii Ion Sârbu, Ion Plămădeala, P. Erhan şi E. Murzac susţin, iar D-nii Gonţa, Puica, Bogos, Buga, Cernat, Buleata, Ermurache şi Platon combat amendamentul propus, susţinând ca proectul să fie votat fără modificări. După ce D-l Bălan, preşedinte, rezumă discuţiile, invită Adunarea să se pronunţe. Adunarea Generală primeşte cu majoritatea de voturi proectul pentru modificarea regulamentului cassei de ajutor reciproc în redacţia Consiliului de ad-ţie, publicat în revista „Şcoala Basarabeană" pe Ianuarie 1937. Se anexează la dosarul cu luc-

rările Adunării generale un exemplar din regulamentul votat.

6. Adunarea generală însărcinează Consiliul de Ad-ţie să studieze şi să pună în aplicare organizarea asistenţei medicale a membrilor Băncii.

7. Se aprobă ca Consiliul de administraţie să contracteze împrumuturi pentru satisfacerea nevoiei de credit a membrilor. dela Federala „Codrul" a jud. Lăpuşna, Banca Centrala Cooperativă, Banca Naţională şi alte instituţii de credit, până la suma de 2.000.000 lei.

8. Se vor acorda împrumuturi societarilor în următoarele condiţiuni:

a) Un membru se poate imprumuta până la suma de 3 ori mai mare decât capitalul vărsat, însă până la suma maximă de 30.000 lei, pe timp de 18 luni.

b) Primul împrumut după înscrierea în societate se va aproba, prin excepţie în proporţie de 3 ori capitalul subscris, cu obligaţia debitorului ca până la scadenţa împrumutului să verse complect capitalul subscris.

c) Nu se acordă alt împrumut până nu se achită cel puţin $^2/_3$ din împrumutul vechiu pe cale de reţineri lunare din salar, cu excepţia cazurilor de forţă majoră, bine constatată de Consiliul de Ad-ţie.

d) Reţinerile din salar pentru amortizarea împrumuturilor se vor face fără excepţie prin rate lunare, începând cu prima lună după contractarea împrumutului, debitorii renunţând în folosul Băncii la dobânda aferentă ratelor lunare vărsate anticipat scadenţei.

e) Membrii Băncii cari fac parte din personalul Ad-tiv al Şcoalelor secundare, vor putea obţine împrumuturi numai cu girul unui profesor secundar, membru la Bancă.

f) Se va percepe la împrumuturi o dobândă de 5% plus 1% pentru fond imobil ca donaţie benevolă şi 1 la mie pentru imprimate.

9. Adunarea aprobă cooperativei „Izbânda" a Corpului Didactic din jud. Lăpuşna, un credit pe întregul an, de 200.000 lei şi alte 200 000 lei pe termen limitat 1 Septembrie—1 Decembrie, cu o dobândă de 4%. Creditul pe termen limitat va fi garantat cu o poliţă avalizată de Consiliul Cooperativei

10. Adunarea încuviinţează ca Consiliul să primească spre fructificare dela societari şi nesocietari până la suma totală de 3 milioane lei, plătind pentru depuneri la vedere 3%, iar pentru cele pe termen de minimum 6 luni 4%. Se mai aprobă primirea depunerilor spre capitalizare, conform tabelei de vărsăminte ce urmează:

Ani	Lei 3000	Lei 4000	Lei 5000	Lei 10000	Lei 20000	Lei 25000	Lei 30000	Lei 40000	Lei 50000	Lei 100000
3	79	105	131	262	523	654	784	1047	1307	2613
4	58	77	97	193	385	481	577	769	961	1921
5	46	61	76	151	302	377	452	603	753	1506
6	38	50	63	125	249	311	373	497	621	1241
7	32	43	53	106	211	263	316	421	526	1051
8	28	37	46	91	182	227	273	363	454	908
9	24	32	40	80	160	199	239	319	398	796
10	22	29	36	71	142	177	212	283	353	706
11	20	26	32	64	128	160	192	256	320	639
12	18	24	30	59	117	146	175	233	291	582
13	16	22	27	54	107	134	160	214	267	534
14	15	20	25	50	99	123	148	197	246	492
15	14	19	23	46	92	114	137	183	228	456
16	13	17	22	43	85	106	128	170	212	424
17	12	16	20	40	80	99	119	159	198	396
18	12	15	19	38	75	93	112	149	186	371
19	11	14	18	35	70	87	105	140	174	348
20	10	14	17	33	66	82	99	131	161	328

Depunerile se vor restitui conform tabelei de mai sus, la expirarea termenului propus de depunător cu o dobândă de 4% capitalizată anual cu respectarea strictă a vărsămintelor lunare, regulate şi neîntrerupte. Numai în cazul de transferare în alt judeţ şi în cazuri de forţă majoră, Consiliul va putea restitui ratele depuse cu o dobândă de 3%. Se vor întocmi carnete de depuneri speciale, în care se vor prevedea toate angajamentele luate de depunător, precum şi obligaţiunile Consiliului de Ad-ţie.

11. Adunarea Generală ia act de înfiinţarea pe lângă Bancă a unei subcolecturi a colecturei oficiale a loteriei de Stat.

12. Se ratifică înscrierea de membri noi în număr de 112 societari şi se ia act de retragerea din societate a 24 membri, conform tabelelor anexate la dosar.

13. Se ia cunoştinţă de împrumuturile membrilor Consiliului de Ad-ţie şi cenzori.

14. Se votează următorul buget pe anul 1937:

VENITURI			CHELTUELI		
No. curent	Natura veniturilor	Lei	No. curent	Natura cheltuelilor	Suma apr. de adunarea generală Lei
				Salarii:	
1	Dobânzi şi beneficii diverse asupra portofoliului de lei 4.000.000 .	300.000	1	Contabil . . .	36.000
			2	Ajutor Contabil .	30.000
			3	Casier	30.000
			4	Curier	6.000
				Diurne:	
			5	Preşedinte . . .	18.000
			6	Consiliul de Ad-ţie (5 membri)	6.000
			7	Com. de cenzori	2.400
			8	Manco de casă . .	2.400
			9	Cheltueli generale	15.000
			10	Dob. la Dep. s. fr. .	30.000
			11	Contr. Uniun. şi C. C. de In. şi Contr.	13.000
			12	Impozite . . .	10.000
			13	Dob. div. f. Statut. .	2.000
			14	F. pt. don. şi subsc.	10.000
			15	Dob. la ef. de plată	5.000
			16	Subv. Asoc. Inv. din jud. Lăpuşna . .	12.000
			17	Abonamente .	1.000
			18	Chelt. neprevăzute	10.000
			19	Venit net probabil	61.200
	Total lei .	300.000		Total lei .	300.000

Majorările de salar, aprobate preşedintelui, contabilului şi ajutor de contabil de câte 500 lei lunar, se vor plăti după ce Consiliul va constata că veniturile bugetare permit aceste plăţi.

15. La chestiuni diverse preşedintele adunării pune în discuţie cererile de reînscriere a unor membri retraşi din societate. Având în vedere că reînscrierile în general ar prejudicia principiul solidarităţii, care stă la baza societăţii şi ţinând seamă de mai multe considerente de interes general pentru bunul mers al instituţiei, Adunarea Generală hotă-

răşte în principiu a nu mai aproba revenirea membrilor retraşi din societate.

Epuizându-se ordinea de zi, Adunarea Generală se declară închisă la 12 noapte.

Preşedinte, **G. Bălan**

Scrutatori: **I. Cernat, G. Ciorap**

Secretari: **A. Alexandrescu, N. Olaru**

COLEGI!

Aprovizionaţi-vă cu manuale, material didactic, rechizite şcolare, cărţi şi articole de papetărie numai dela:

Cooperativa „Izbânda"

Str. Regele Carol I, Nr. 34, Chişinău
Unde găsiţi totul mai **BUN** şi mai **IEFTEN** decât la orice altă librărie, (marfa se dă şi în rate lunare).
Nu uitaţi că **„IZBÂNDA"** este magazinul vostru, care nu urmăreşte câştiguri ci numai:

INLĂTURAREA SPECULEI
şi
IEFTENIREA CĂRŢII
deci:
PROGRESUL ŞCOALEI
şi a
CULTUREI POPORULUI

Infiinţaţi COOPERATIVE similare pe lângă şcoalele voastre

Deprinzând pe copii de mici cu economie şi chiverniseala raţională a banului, ziditi temelia viitorului de bună stare şi propăşire a neamului românesc, care nu poate veni decât dela un ţăran luminat, sănătos şi înstărit

Drumul salvator este: COOPERAŢIA

BANCA POPULARĂ „SPIRU HARET“
a Corpului Didactic din jud. Lăpuşna

No. membrilor 732
Capital subscris —
Capital vărsat 2.798.315

BALANŢA DE VERIFICARE

Încheiată la 31 Maiu 1937

No. crt.	CONTURI	Debit	Credit	Sold debitor	Sold creditor
1	Cassa	7175207	7083034	92173	
2	Capital social	300	2798615		2798315
3	Taxa de înscriere		680		680
4	Împrumuturi	7520677	2723527	4797150	
5	Depuneri spre fructificare	563691	1839925		1276234
6	Dobânzi pl. la depuneri				
7	Efecte de plată		140000		140000
8	Mobilier	48571		48571	
9	Salarii	42300		42300	
10	Cheltueli generale	7264		7264	
11	Imprimate	6539	4367	2172	
12	Dob. datorate	296	56	240	
13	Dob. şi beneficii diverse	18358	288731		270373
14	Dob. reportate	57	69022		68965
15	Fond de rezervă		53716		53716
16	Depuneri dif. instituţii	2455991	2450000	5991	
17	Casa de ajutor reciproc	69900	216400		146500
18	Fond casei de ajutor reciproc	31150	41515		10365
19	Fond mobiliar		30806		30806
20	Fond cultural	1500	23648		22148
21	Fond pentru creanţe dubioase		5830		5830
22	Fond imobil		219158		219158
23	Debitori diverşi (Chelt. ramburs.				
24	Diverşi creditori	273837	444328		170491
25	Capital Banca Centr. Cooperat.	12612		12612	
26	Profit şi Pierdere	75908	75908		
27	Efecte publice	8800		8800	
28	„ de primit	260500	60000	200500	
29	Împrumuturi convertite	5812		5812	
30	Fond dobânzi datorate		296		296
31	Abonamente	600		600	
32	Lozuri Loteriei de Stat	111952	76450	35502	
33	Colectura Oficială Chişinău	48618	91050		42432
34	Comision dela Loterie de Stat		3378		3378
	Total	18740440	18740440	5259687	5259687

Preşedinte, GR. BALAN

Contabil-autorizat, A. ZELENSCHI

Situaţia de cassă

pe ziua de 31 Mai 1937

INCASĂRI **PLĂŢI**

CONTURILE	Sumele Lei	CONTURILE	Sumele Lei
Sold dela Bilanţ . . .	147012	Capital social	
Taxa de înscriere	680	Depuneri spre fructificare .	553441
Capital social	382939	Imprumuturi	4292850
Depuneri spre fructificare .	829809	Efecte de primit	60000
Efecte de plată		Dobânzi curente la depun.	
Imprumuturi . . .	2713677	Dob. la Efecte de plată .	
Dob. şi benef. diverse . .	154268	Mobilier	2940
Imprimate	4367	Cassa de ajutor reciproc .	
Dobânzi datorate	56	Fond cassa de ajutor . .	31150
Deb. div. (Chelt ramburs)		Diverşi creditori	273837
Diverşi creditori	178115	Contribuţiuni Uniunei . .	
Dobânzi reportate	69022	Depuneri dif. instit . . .	1750000
Depuneri dif. instituţii . .	2450000	Impozite	
Fond imobil	44162	Salarii	42300
Casa de ajut. reciproc .	88600	Cheltueli generale	7264
Efecte de primit	60000	Imprimate	6539
Lozuri Lot. Stat.	52500	Dobânzi înapoiate cr. . .	16648
		Abonamente	600
		Dobânzi înapoiate rep. . .	57
		Loz Lot. Stat.	43902
		Fond cultural	1500
		Totalul plăţilor	7083034
		Sold la 31/V/1937	92173
Total .	7175207	Total . . .	7175207

Subsemnatul Muşcinschi Vasile Casierul al Băncii Populare „Spiru-Haret" a Corpului Didactic, certific exactitatea operaţiunelor de cassă efectuate dela 1 Ianuarie 1937 până astăzi 31 Maiu 1937 şi existenţa în numerar a soldului de lei nouăzeci şi două mii una sută şapteşezi şi trei.

Casier, **V. Muşcinschi**